

УБИЙСТВОТО НА ГОНЗАГО

ДЕЙСТВАЩИ ЛИЦА:

Чарлз

Елизабет

Бенволио

Хенри

Амалия

Суфлорът

Полоний

Офелия

Хорацио

Екзекуторът

ДЕЙСТВИЕ I

ЯВЛЕНИЕ I: Зала в замъка Елсинор. Артистите

ЧАРЛЗ: Колеги, сами разбирате, че пред нашата театрална трупа се открива огромен шанс. Такъв шанс не сме имали, дори когато бяхме постоянен театър. Ние, бившите столични трагици, останахме без публика и бяхме принудени да се превърнем в жалка пътуваща трупа... И ето, днес, най-неочаквано бяхме поканени в замъка Елсинор, в самата кралска резиденция.

ХЕНРИ: Наистина, огромен шанс, господин директоре. Аз не зная друг такъв случай – артисти да играят в самия Елсинор.

БЕНВОЛИО: Млад си още, не се обаждай!

ХЕНРИ: Ти да не би да си влизал тук?

БЕНВОЛИО: Лично аз не съм имал тази чест.

ЧАРЛЗ: Извикаха ни по спешност. Случайно стечение на обстоятелствата. Добре, че бяхме наблизко, нещо ми подсказваше да следваме именно този маршрут.

ХЕНРИ: Самият Полоний! Първият кралски съветник ни посети! Порасна ни работата!

БЕНВОЛИО: А за какво точно ни извика? Не ти ли каза?

ЧАРЛЗ: Великолепно е, че сте тук, каза. Явете се веднага в замъка, ето ви пропуск за шест души. Принц Хамлет е болен, трябва да го поразсеете.

ХЕНРИ: Не болен, а луд, господин директоре.

ЧАРЛЗ: По-тихо, Хенри... Тук и стените имат уши.

ХЕНРИ: Но той съвсем не приличаше на луд, макар че така се приказва в цялото кралство. Само дете накрая заговори несвързано...

ЧАРЛЗ: Луд, не луд – нас това не ни интересува. Плащат ли ни – плащат ни.

АМАЛИЯ: И колко ще ни платят, Чарлз?

ЕЛИЗАБЕТ: Не му викай Чарлз! Той не ти е никакъв Чарлз!

АМАЛИЯ: Извинявайте, госпожо директорша!

ЧАРЛЗ: Елизабет, Амалия, моля ви... *(показва два тежки кесии)*. Това е само предплатата.

ХЕНРИ: Уха!... Край на гладуването. Обаче делим петимата по равно.

СУФЛЬОРЪТ: Шестимата.

ХЕНРИ: Ти трай, ти си суфльор.

ЧАРЛЗ: Никакво делене. Пет хиляди дуката! Основаваме пак постоянен театър. Връщаме се в столицата. Ако всичко мине добре, ще получим още 15 хиляди.

БЕНВОЛИО: Справедливо е. Двайсет и двама колеги ни чакат отвънка в каруците.

ЕЛИЗАБЕТ: Ей от тази твоя добрина стигнахме до това положение.

ЧАРЛЗ: Не се обаждай, Елизабет!

ЕЛИЗАБЕТ: Кой, аз да не се обаждам? Значи тя може да се обажда, а аз не мога! Знам защо я мъкнеш тази пачавра със себе си.

АМАЛИЯ: Чарлз, как ѝ позволяваш.

ЧАРЛЗ: Елизабет, моля те... Семейните въпроси – вкъщи. И казах, по-тихо. Тук всичко се подслушва.

ЕЛИЗАБЕТ: Не ме интересува. Аз с тази развратница няма да играя.

АМАЛИЯ: Прав ти път. Чарлз, пусни я да си ходи.

ЕЛИЗАБЕТ: Кой? Аз?

ЧАРЛЗ: Амалия, моля те... Ще ви оскубя косите и на двете! Никой вече не може да си ходи. Изрично ни предупредиха. Шест влязохме – утре след представлението шест излизаме.

БЕНВОЛИО: Я излезем, я не. Тази работа е тъмна.

ХЕНРИ: Какво искаш да кажеш?

БЕНВОЛИО: Казах, каквото казах.

ЧАРЛЗ: И все пак изясни се, Бенволио.

БЕНВОЛИО: Виж какво, Чарлз. Не се прави на наивен... Има нещо гнило в датската държава.

ХЕНРИ: Ти го каза.

БЕНВОЛИО: Иди ме предай.

ХЕНРИ: И ще те предам.

БЕНВОЛИО: Хайде де, какво чакаш.

ХЕНРИ: Голям подмазвач си (*имитира*) „Хайде, стари приятелю, покажи си изкуството. Един монолог с повече патос!” „Кой например, благородни господарю?” „За смъртта на Приам, стари приятелю.”... Ей, щяха да ти се скъсат вратните жили от престараване:

И ей го там столетникът Приам.

И ей го там, и ей го, ей го там.

Тогава Пир надигна своя меч...

Щеше да получиш инфаркт, бе старче. Не се натягай толкоз.

БЕНВОЛИО: Дрънкай, дрънкай, после друга песен ще запееш.

ХЕНРИ: Плашиш ме с налудничавото си принцце?

ЧАРЛЗ: Бенволио, Хенри, моля ви... Колеги, ама това на нищо не прилича. Не сме дошли тука да си вадим кирливите ризи... По-тихо, някой идва.

ЯВЛЕНИЕ II: Същите. Полоний. Офелия.

ЧАРЛЗ: На Вашите заповеди, господарю!

ПОЛОНИЙ: Как сте, как сте?

ХЕНРИ: Благодарим, милостиви господарю. Горим от нетърпение да покажем своето изкуство пред Вас. Чувал съм, че сте много интелигентен човек и голям ценител на театъра. В нашето съсловие всички казват: господарят Полоний – първият съветник на краля на младини е бил актьор.

ПОЛОНИЙ: О, това бе толкова отдавна. Още в университета. Наистина минавах за добър актьор.

ХЕНРИ: И какво сте играли, господарю.

ПОЛОНИЙ: Юлий Цезар. И ме убиваха в Капитолия. Брут ме убиваше.

ХЕНРИ: Наистина Вие сте само за Юлий Цезар, господарю!

ПОЛОНИЙ: Умееш да ласкаеш, момче. Далече ще стигнеш. Който знае да ласкае, той знае и да клевети.

ХЕНРИ: Опазил ме Бог, господарю. А тази девойка с Вас е изумителна красавица. Да не би да е артистка?

ЧАРЛЗ: Великодушно моля да му простите, милостива господарке. Млад е още.

ПОЛОНИЙ: Обяснете му коя е тя, господине.

ЧАРЛЗ: Колеги, това е госпожица Офелия – дъщеря на господаря Полоний.

ХЕНРИ: Сега я втасахме. Готов съм да ме накажете, господарю, за моята простотия и невежество.

ОФЕЛИЯ: Татко, прости му.

ПОЛОНИЙ: Когато някой глупак ни похвали, той вече не ни изглежда толкова глупав... Кое е това хубаво момиче?

ЧАРЛЗ: Това е Амалия, господарю. Млада колежка.

ЕЛИЗАБЕТ: Взехме я от улицата. Няма кой да играе ролите на куртизанките. Много си я бива.

АМАЛИЯ: Това ще потвърди и господин съпругът й.

ПОЛОНИЙ: Ай, ай! О, времена, о, нрави! Офелия, запуши си ушите.

ОФЕЛИЯ: Животът на артистите е много интересен, татко.

БЕНВОЛИО: Всичко ни е на показ, господарю. Животът ни е като на битпазар.

ПОЛОНИЙ: Знам, знам, Бенволио.

БЕНВОЛИО: О, господарю! Вие ме помните?

ПОЛОНИЙ: И още как! Ти беше първият артист в постоянния столичен театър. И баща ти също, мир на праха му.

БЕНВОЛИО: Покорно благодаря, господарю.

ХЕНРИ: Но сега е последният артист в нашата жалка пътуваща трупа.

ПОЛОНИЙ: Амбициозно момче. Талантливо ли е?

ЧАРЛЗ: Има добри физически данни.

АМАЛИЯ: Мога да го потвърдя.

ЕЛИЗАБЕТ: Тя ще Ви даде пълна справка за всички мъже в трупата.

АМАЛИЯ: Включително и за мъжа ти.

ЧАРЛЗ: Амалия, моля те.

ЕЛИЗАБЕТ: Какво ѝ се молиш, Чарлз! Казах ти, ако не изхвърлиш тази пачавра, аз си тръгвам.

ПОЛОНИЙ: Успокойте се, госпожо. Погледнете философски на въпроса. Офелия, запуши си ушите.

ОФЕЛИЯ: Аз вече ги запуших, татко.

ПОЛОНИЙ: И така... Какво смятате да изиграете, господа.

ЧАРЛЗ: Това Вие ще решите, господарю.

ПОЛОНИЙ: Значи сте готови за всякакви представления: трагически, комически, исторически, идилически, идилическо-комически, историческо-идилически, трагическо-исторически, трагикомико-историко-идилически?

ХЕНРИ: Вашите познания в областта на жанра са изумителни, господарю.

ПОЛОНИЙ: И ние четем, господа, макар че времето не стига. „Аз съм човек и нищо човешко не ми е чуждо”. Кой го е казал това?

ХЕНРИ: Не мога да зная, господарю.

ПОЛОНИЙ: Плавт, приятели, Плавт. Нима не сте играли Плавт? Но Плавт в случая е прекалено лек, а Сенека ще бъде твърде тежък. Принц Хамлет не изказа ли пред вас своите предпочитания?

БЕНВОЛИО: Не, господарю. Той, както видяхте преди малко, само ни подложи на малка проверка.

ПОЛОНИЙ: Да, Бенволио. Монологът ти за смъртта на Приам отново ме трогна. Още си във форма, приятелю. Стори ми се, че принцът те извика настрана?

БЕНВОЛИО: Съвършено вярно, господарю.

ПОЛОНИЙ: И нещо ти прошепна?

БЕНВОЛИО: Съвършено вярно.

ПОЛОНИЙ: Ще бъде ли много нахално от моя страна, ако те попитам какво? Здравето на принца вълнува не само майка му – кралицата и чичо му – кралят, но и самия мене. Принц Хамлет е отраснал в скута ми. Аз бях първи съветник и на покойния крал – баща му.

БЕНВОЛИО: Нищо особено, господарю. Попита ме на колко съм години. Осведоми се за здравето ми и финансовото ми състояние.

ХЕНРИ: Което е плачевно както и моето, господарю.

ПОЛОНИЙ: Ако се представите добре, ще бъдете богати, господа.

ЧАРЛЗ: Покорно благодарим, милостиви господарю. Вие вече щедро ни платихте.

ПОЛОНИЙ: Не аз, приятелю, не аз. Парите са от кралската хазна. Ще получите всичко според уговорката – имате думата ми. И тъй, Бенволио, принцът не ти каза нито дума за представлението, което утре ще играете?

БЕНВОЛИО: Почти, господарю.

ПОЛОНИЙ: Как да го разбирам това „почти”, приятелю?

БЕНВОЛИО: Нищо конкретно, господарю. Стори ми се, че предпочита нещо комическо.

ПОЛОНИЙ: Никакви комедии! Знаете какво е сега положението в кралството.

ЧАРЛЗ: Какво е, господарю?

ПОЛОНИЙ: Траур, господа! Траур! Още не е свършил едногодишният траур за покойния крал. Изминали са само четири месеца. Брат му – крал Клавдий е все още много разстроен.

АМАЛИЯ: Че той нали се ожени за жената на покойния си брат.

ПОЛОНИЙ: Ще ти обясня след малко, девойко.

АМАЛИЯ: Покорно благодаря, господарю.

ПОЛОНИЙ: За какво?

АМАЛИЯ: Дето ме нарекохте девойка.

ПОЛОНИЙ: Офелия!

ОФЕЛИЯ (*разглежда през това време реквизита в сандъка*): Запуших си ги, татко.

ПОЛОНИЙ: Впрочем, не ви се бъркам, господа. Волята на принц Хамлет е закон за чичо му – краля. Комедия – комедия. Щом това ще го разсее... А Вие кой сте, господине?

СУФЛЪОРЪТ: Аз съм суфлър.

ПОЛОНИЙ: Суфлър? Нима още харчите пари за суфлър, господин директоре?

ЧАРЛЗ: Пътуваме, господарю. Налага се да готвим една пиеса за три дена. Публиката бързо ни се насища.

ПОЛОНИЙ: Офелия, остави тази маска, ако обичаш.

ОФЕЛИЯ: Отива ли ми, татко?

ХЕНРИ: Вие сте по-хубава без маска, господарке.

ОФЕЛИЯ: Не ме ласкайте, господине. Това не ме вълнува.

ПОЛОНИЙ: Вървете, господа и Вие, госпожо. Минете в другата зала, настанете се и очаквайте принца. Аз пак ще ви посетя... Девойката да остане. (*Артистите излизат.*)

ЯВЛЕНИЕ III: Полоний, Амалия, Офелия

ПОЛОНИЙ: Как се казваш?

АМАЛИЯ: Амалия.

ПОЛОНИЙ: Как се казваш, питам!... Офелия...

ОФЕЛИЯ (*със запушени уши*): Ето, татко.

ПОЛОНИЙ: Излез, ако обичаш.

ОФЕЛИЯ: Слушам татко (*излиза*).

ЯВЛЕНИЕ IV: Полоний, Амалия

АМАЛИЯ: Лола ми викат, господарю. И Вие много добре знаете.

ПОЛОНИЙ: Знам, я! Какво се правиш, че не ме познаваш.

АМАЛИЯ: Аз? Стори ми се, че Вие държите да не Ви познавам.

ПОЛОНИЙ: Тръгвай с мен.

АМАЛИЯ: Стар сте вече за това, господарю, не Ви съветвам.

ПОЛОНИЙ: Къпана ли си?

АМАЛИЯ: От вчера, господарю.

ПОЛОНИЙ: Ще се изкъпеш.

АМАЛИЯ: Защо, господарю?

ПОЛОНИЙ: За принц Хамлет.

АМАЛИЯ: За принц Хамлет? Та той не ми обърна никакво внимание.

ПОЛОНИЙ: Ще имаш на разположение гардеробиер, фризьор и пудриер. Давам ти половин час.

АМАЛИЯ: Той ли ме вика?

ПОЛОНИЙ: Не, аз те пращам.

АМАЛИЯ: Той не е ли луд?

ПОЛОНИЙ: От къде знаеш?

АМАЛИЯ: Така се говори.

ПОЛОНИЙ: Те това е. Нищо скрито не остава в това кралство. Пълно с клюкари и доносници.

АМАЛИЯ: Да не ми направи нещо.

ПОЛОНИЙ: Ха сега де! Голяма работа!

АМАЛИЯ: Не, щото може да ме заколи.

ПОЛОНИЙ: Той е тих луд. Меланхолик. Непрекъснато се колебае да бъде или да не бъде.

АМАЛИЯ: И аз накъде да го насоча?

ПОЛОНИЙ: Ти няма да го насочваш. Ти само ще провериш дали е луд.

АМАЛИЯ: Ама той не е ли?

ПОЛОНИЙ: Това никой не знае.

АМАЛИЯ: И дъщеря Ви Офелия? Нали му е годеница?

ПОЛОНИЙ: Годеница – не годеница, каза ѝ да върви в манастир.

АМАЛИЯ: Тогавата е луд.

ПОЛОНИЙ: От какво правиш това заключение?

АМАЛИЯ: Изпуска ли се такава фльорца...

ПОЛОНИЙ: (*удря ѝ шамар*)

АМАЛИЯ: Какво лошо казах, господарю? „Фльор” на френски значи цвете.

ПОЛОНИЙ: Говоря ти на датски. Запомни фльорцо мръсна! Имаш половин час да се подготвиш. Тръгвай с мен. (*Излизат.*)

ЯВЛЕНИЕ V: Чарлз, Бенволио

БЕНВОЛИО (*оглежда се*): Ела насам.

ЧАРЛЗ: Какво има?

БЕНВОЛИО: Слушай, Чарлз... Знаеш ли какво ми прошепна принц Хамлет, когато ме отведе настрана.

ЧАРЛЗ: Нещо тревожно ли?

БЕНВОЛИО: Меко казано. Ще ти предам точно думите му, пък ти си прави заключение. „Чувай, приятелю, – каза – можете ли да изиграете „Убийството на Гонзаго”? „Можем, господарю.” – казах аз без много да се замислям. „Ще го покажете утре вечер – прошепна той. А, ако потрябва да допиша десетина петнайсет стиха и една пантомима и да ги вмъкнем в представлението, ще можете ли да ги заучите дотогава?” „Ще можем, господарю.” „Отлично” – каза той.

ЧАРЛЗ: Е?

БЕНВОЛИО: Какво, е?

ЧАРЛЗ: Това ли е всичко?

БЕНВОЛИО: Не ти ли стига?

ЧАРЛЗ: Не те разбирам.

БЕНВОЛИО: „Убийството на Гонзаго”! Не се ли досещаш?

ЧАРЛЗ: Защо, нямаме ли я тази пиеса в сандъка?

БЕНВОЛИО: Имаме я.

ЧАРЛЗ: Тогава от какво се притесняваш. Имаме на разположение ден и половина и цялата нощ. За двацет хиляди дуката си заслужава да не спим, нали?

БЕНВОЛИО: Ти чел ли си я тази пиеса?

ЧАРЛЗ: Забравил съм я. „Убийството на Гонзаго”... Какво ѝ беше съдържанието?

БЕНВОЛИО: Пиеса за едно убийство, което е станало във Виена. Убийството на един херцог, не се ли сещаш?

ЧАРЛЗ: Бога ми, не.

БЕНВОЛИО: Херцогът се казва Гонзаго, жена му – Баптиста. Отравя го племенникът му Луциан. А после съблазнява жена му и се оженва за нея. Много стара пиеса. Аз съм играл навремето Луциан, а публиката ме замеряше с развалени яйца.

ЧАРЛЗ: Не бой се, сега ще играеш Гонзаго. Впрочем, колко са ролите?

БЕНВОЛИО: Само три. Но не в това е работата.

ЧАРЛЗ: А в какво?

БЕНВОЛИО: Нима не обърна внимание? Принц Хамлет иска да допише десет-петнайсет стиха и една пантомима.

ЧАРЛЗ: Негова си работа. Нали затова е учил във Витенберг.

БЕНВОЛИО: Не се шегувай. С това шега не бива. Кралят ще ни гледа.

ЧАРЛЗ: Кралят?... Самият крал! Кой ти каза?

БЕНВОЛИО: Предполагам. Защо иначе принцът ще дописва пиесата. За себе си ли?

ЧАРЛЗ: Нали разправят, че е побъркан.

БЕНВОЛИО: Приличаше ли ти на луд?

ЧАРЛЗ: Мислиш, че ще ни пробута нещо против краля? Не съм чувал да са в конфликт. Напротив, не чу ли за последната му реч?

БЕНВОЛИО: Нищо не мисля, само те предупреждавам.

БЕНВОЛИО: На баща ми, първи кралски артист, му отсякоха главата точно тук, в кралската резиденция. В този проклет замък Елсинор.

ЧАРЛЗ: Все се каня да те питам кога точно е било това?

БЕНВОЛИО: Преди 50 години.

ЧАРЛЗ: Разправяш ми работи от миналия век.

БЕНВОЛИО: Мислиш, че нещо се е променило?

ЧАРЛЗ: По-тихо, де... И кой му отсякъл главата? Нима покойният крал? Бащата на Хамлет?

БЕНВОЛИО: Другият крал преди него. После, когато бащата на Хамлет стана крал, нареди да му издирят гроба и да го погребат с почести. Само че гроба не го намериха.

ЧАРЛЗ: И как тогава го погребяха?

БЕНВОЛИО: Заровиха чужди кости. Символично.

ЧАРЛЗ: Защо чак сега ми разказваш това?

БЕНВОЛИО: Защото сме в подобно положение.

ЧАРЛЗ: От какво се плашиш? Нали принцът ти е приятел.

БЕНВОЛИО: Чарлз, ние артистите сме пионки в ръцете на големите шахматисти – политиците.

ЧАРЛЗ: Предполагаш, че ние сме пионки на принца, с които той ще даде мат на краля?

БЕНВОЛИО: Не мат, Чарлз, а само шах. Първо предупреждение. Толкова ли не разбираш? Гонзаго – Баптиста – Луциан... Това не ти ли прилича на друг един триъгълник.

ЧАРЛЗ: Много си мнителен, Бенволио... И какво толкова. Ти си прав – ние сме артисти. Ние в политиката не се месим. Големите игри да ги играят големите. Ние сме малки хора. Ние говорим чужди думи. Каквото

ни напишат, това играем. Плащат ли ни – плащат ни. А сега парите са ни нужни като...

ЯВЛЕНИЕ VI: Същите. Елизабет

ЧАРЛЗ: Къде си тръгнала?

ЕЛИЗАБЕТ: Където ми видят очите. Няма да се оставя да ме правиш за смях пред цялата трупа.

ЧАРЛЗ: Елизабет, как можеш да вярваш. Амалия нарочно те дразни.

ЕЛИЗАБЕТ: Брей, така ли?

ЧАРЛЗ: Елизабет...

ЕЛИЗАБЕТ: Стига с това Елизабет! Вкъщи – Елизабет, навън – всички подред!

ЧАРЛЗ: Кой всички. Какви ги дрънкаш!

ЕЛИЗАБЕТ: Гражданки, селянки – не подбиращ, дето спрем – всичко под ножа.

ЧАРЛЗ: Ще си затвориш ли тази мръсна уста.

ЕЛИЗАБЕТ: Устата ми била мръсна. Мръсник!

ЧАРЛЗ: Кълна ти се.

ЕЛИЗАБЕТ: В клетви не вярвам.

ЧАРЛЗ: Аз пък вярвам.

ЕЛИЗАБЕТ: И в какво се кълнеш? В децата, дето ги нямаме?

ЧАРЛЗ: Пътуващият артист не може да има деца.

ЕЛИЗАБЕТ: Знам, знам, изкуството иска жертви. Само че ти ще ми направиш дете. Още сега! Ето тук. Хайде, почвай!

ЧАРЛЗ: Елизабет, ти си луда!

ЕЛИЗАБЕТ: Луда съм, че тръгнах с тебе. Че не си останах на село при мама.

ЧАРЛЗ: Овчарка!

ЕЛИЗАБЕТ: Лошо ли щеше да ми бъде! Хайде, почвай... Ще благоволиш ли да се изметеш оттук, стар развратник. Какво зяпаш! Изчезвай!

БЕНВОЛИО: Изчезвам, госпожо... Не ти завиждам, Чарлз. Да се управлява театър е много по-лесно, отколкото да се управлява жена.

ЕЛИЗАБЕТ: Изкуфял седемдесетгодишен дъртак!

БЕНВОЛИО: Вървя към осемдесетте, госпожо. А Вие тъпчете на едно място. Трудно е да се вкара жената в трийсетте години, но още по-трудно е да се изкара от тях (*излиза*).

ЯВЛЕНИЕ VII: Чарлз, Елизабет

ЕЛИЗАБЕТ (*разплаква се*): Чарлз, толкова ли съм стара?

ЧАРЛЗ: Елизабет, ти си артистка...

ЕЛИЗАБЕТ: Не ми ги разправяй ти тези на мене. Наслушах се на такива. Хайде, почвай.

ЧАРЛЗ: Ти имаш талант.

ЕЛИЗАБЕТ: Кой? Аз? Ха-ха! Не ме разсмивай. Амалия е талантливата, не аз! „Амалия е самороден талант. Амалия е дете на природата. Амалия е нещастница...” Ти я измъкна от калта, нали...

ЧАРЛЗ: Кълна ти се, нищо няма.

ЕЛИЗАБЕТ: Не си спал с нея? Това ли искаш да кажеш.

ЧАРЛЗ: Не съм.

ЕЛИЗАБЕТ: Лъжец! Гаден лъжец!

ЧАРЛЗ: Не съм, кълна ти се.

ЕЛИЗАБЕТ: Нито веднъж!

ЧАРЛЗ: Нито веднъж.

ЕЛИЗАБЕТ: Тогава ще спиш с мене. Хайде, какво се туткаш! Почвай!

ЧАРЛЗ: Добре, де. Щом толкова настояваш, хайде. Ама бързо, че нямаме време. Вдигай полите.

ЕЛИЗАБЕТ: Как? Сега ли?

ЧАРЛЗ: Сега, сега!

ЕЛИЗАБЕТ: Ти си луд.

ЧАРЛЗ: Луд съм! Луд съм по тебе.

ЕЛИЗАБЕТ: Я да ми се махаш от главата. Аз да не съм... Ти за каква ме вземаш. О, слабост, твойто име е жена! *(Плаче.)*

ЧАРЛЗ: Слушай...

ЕЛИЗАБЕТ: Не ща да слушам.

ЧАРЛЗ: Слушай какво ти говоря. Ама ме слушай внимателно. Чакай малко *(ослушва се)* само на теб ще кажа. Абсолютна тайна.

ЕЛИЗАБЕТ: Искаш да ме забаламосаш.

ЧАРЛЗ: Елизабет, сериозно е.

ЕЛИЗАБЕТ: Ако е за Амалия, хич не искам да слушам. Знам къде отиде. И ти знаеш. Ще се спукаш от ревност по тази пачавра.

ЧАРЛЗ: Сложили сме си главата в торбата. Въпрос на живот и смърт.

ЕЛИЗАБЕТ: Ами! Недей, ще ме разплачеш.

ЧАРЛЗ: Тогава нищо няма да ти кажа. И се махай веднага... Ти се махай наистина! Да вървим, ще те приведа през стражата. Ще кажеш, че не си добре, че си болна. Глупак! Не биваше да те вземам.

ЕЛИЗАБЕТ: Гониш ме!

ЧАРЛЗ: Гоня те.

ЕЛИЗАБЕТ: За да останеш насаме с Амалия?

ЧАРЛЗ: Аз какво й разправям, тя какво ми говори. Стига с тази глупачка.

ЕЛИЗАБЕТ: И каква, викаш, е тази тайна?

ЧАРЛЗ: Дълго е за обяснение. Няма да разбереш. Хайде да вървим!

ЕЛИЗАБЕТ: Сега пък ме изкара малоумна. Няма да мръдна оттук, докато не ми кажеш.

ЧАРЛЗ: Защо мислиш сме тук?

ЕЛИЗАБЕТ: Как защо? Защото ни плащат.

ЧАРЛЗ: А защо ни плащат толкова скъпо?

ЕЛИЗАБЕТ: За да ги забавляваме. Кралят се забавлява.

ЧАРЛЗ: Защо точно нас? Защо не извикаха постоянната кралска трупа?

ЕЛИЗАБЕТ: Точно за това, де... Да ни се присмиват. Некадърни смешни самодейци.

ЧАРЛЗ: Не сме самодейци. Не обиждай театъра, който ръководя.

ЕЛИЗАБЕТ: Ти пък се засегна на тема самодейност.

ЧАРЛЗ: Чу какво каза Бенволио.

ЕЛИЗАБЕТ: Какво?

ЧАРЛЗ: Я излезем оттук, я не.

ЕЛИЗАБЕТ: Остави го този изкуфял дядка.

ЧАРЛЗ: Не е изкуфял. Той ги знае тези работи. Баща му също беше артист и му отсякоха главата.

ЕЛИЗАБЕТ: Ами! Кога това?

ЧАРЛЗ: Преди петдесет години.

ЕЛИЗАБЕТ: Разправяш ми работи от миналия век.

ЧАРЛЗ: Сега е същото.

ЯВЛЕНИЕ VIII: Същите и Хорацио

ХОРАЦИО: Здравей, приятелю. Привет от принц Хамлет.

ЧАРЛЗ: Покорно благодаря, господарю.

ХОРАЦИО: Не съм никакъв господар, приятелю. Аз съм Хорацио. Студент от Витенберг. Студент по история и приятел на принц Хамлет. Учим заедно там и сега сме във ваканция.

ЧАРЛЗ: В такъв случай как да се обръщам към Вас, господине?

ХОРАЦИО: По име, приятелю, по име. Наричай ме просто Хорацио.

ЧАРЛЗ: Благодаря за жеста, Хорацио. Наричай ме Чарлз. А това е жена ми Елизабет.

ХОРАЦИО: Здравей, Елизабет. Много си чаровна.

ЕЛИЗАБЕТ: Сериозно ли говориш.

ХОРАЦИО: Абсолютно сериозно. Защо, съмняваш ли се?

ЕЛИЗАБЕТ: Аз не, ама го кажи на мъжа ми.

ХОРАЦИО: Дори във Витенберг не съм виждал по-чаровна жена.

ЕЛИЗАБЕТ: Когато не искат да кажат на една жена, че е грозна, казват ѝ, че е чаровна.

ХОРАЦИО: Ти си и умна, Елизабет. Мога ли да говоря пред нея, Чарлз?

ЧАРЛЗ: Елизабет не е разположена, Хорацио. Разболя се и бих искал да я пуснете да си ходи.

ЕЛИЗАБЕТ: Глупости! Не го слушай. Камък да стисна, вода ще пусне. Що бой е изял от мене.

ХОРАЦИО: И е остроумна, Чарлз. Завиждам ти.

ЕЛИЗАБЕТ: Чу ли бе, глупак!

ЧАРЛЗ: Ти не си ли женен, Хорацио?

ХОРАЦИО: Моята специалност е история, Чарлз. А историята учи, че бракът постепенно ще отмре.

ЕЛИЗАБЕТ: Говориш ми за работи, дето ще ги бъдат през 2000-та година... Няма да ме разтикате, затова говорете пред мене. Аз и Чарлз нямаме тайни един от друг.

ЧАРЛЗ: Тъй ли? Сега запя друга песен.

ЕЛИЗАБЕТ: Ако ни секат главите – заедно ще ни ги секат.

ЧАРЛЗ: Тихо, де. Какви ги плещиш.

ХОРАЦИО: Кой ти каза това, Елизабет?

ЕЛИЗАБЕТ: Кое?

ХОРАЦИО (*сочи шията си и се оглежда*).

ЕЛИЗАБЕТ (*разбира*): Примерно казано, де. Като бащата на Бенво...

ЧАРЛЗ: Ти ще млъкнеш ли най-сетне!

ХОРАЦИО (*шепне*): Сега ме гледайте внимателно. Не ме слушайте, а ме гледайте. Ще ви говоря едно, а ще ви показвам точно обратното. Разбрахте ли ме?

ЕЛИЗАБЕТ: Ясно, де. Пантомима. И ти ли си бил актьор. Като оня.

ХОРАЦИО: Кой оня? (*Намига.*)

ЕЛИЗАБЕТ (*изобразява Полоний*).

ХОРАЦИО (*високо*): А-а, като Полоний! Първият съветник на краля. Полоний е бил велик актьор (*презрителна гримаса*)! Самият той ви е посетил, така ли?

ЧАРЛЗ: Да, направи ни голямо благоволение. Много великодушен човек.

ЕЛИЗАБЕТ (*включва се в играта*): Съблазнителен мъж. Никоя жена не може да му устои. Даже такава почтена девойка като Амалия.

ЧАРЛЗ: Наша млада колежка. Взе я със себе си.

ХОРАЦИО (*пита с жест „защо?“*).

ЧАРЛЗ (*вдига рамене: „не знам“*).

ХОРАЦИО: Много умен мъж! Беше първи съветник и на покойния крал – бащата на принц Хамлет. Изключителен интелект (*с жест: „голям глупак“*). Затова е неизменно пръв съветник. Кралете се сменят, той остава... Но да се върнем на въпроса. Привет от принц Хамлет. Той нещо не е добре и затова изпраща моята скромна личност.

ЕЛИЗАБЕТ: Толкова млад и вече луд! От какво е полудял?

ЧАРЛЗ: Елизабет, защо вярваш на слухове?

ХОРАЦИО: За съжаление, вярно е, Чарлз. Принц Хамлет наистина полудя (*намига*).

ЕЛИЗАБЕТ: Всички днес са малко луди, освен аз и ти, Хорацио, но си мисля дали и ти не си малко луд.

ЧАРЛЗ: Елизабет, как си позволяваш!

ХОРАЦИО: Великолепна си, Елизабет. В твоите думи има много мъдрост.

ЧАРЛЗ: Елизабет и мъдрост – какво говориш, Хорацио.

ЕЛИЗАБЕТ: Да не съм луда да бъда мъдра. Пази боже! Но съм достатъчно мъдра да се правя на луда (*тихо*). И принц Хамлет ли?

ХОРАЦИО (*кима утвърдително: „позна”, разиграва малко пантомима как Хамлет се прави на луд*).

ЧАРЛЗ (*изумен, тихо*): И защо?

ХОРАЦИО (*с жест: „не знам”*): И така, принц Хамлет ме праща да се осведомя как върви подготовката за представлението.

ЧАРЛЗ: Но ние не сме се уговорили какво да изиграем, Хорацио.

ХОРАЦИО: По ваш избор, Чарлз. Принцът иска да го поразсеете (*оглежда се, дава на Чарлз няколко листа*).

ЧАРЛЗ (*с мимика: „това ли?”*).

ХОРАЦИО (*кима утвърдително*).

ЕЛИЗАБЕТ: Какво е това? Какви ги мътите!

ХОРАЦИО (*слага пръст на устата си: „Тихо!”*).

ЕЛИЗАБЕТ (*тихо*): Веднага ми го прочети, Чарлз?

ХОРАЦИО (*шепне*): После ще си го прочетеш сама.

ЕЛИЗАБЕТ (*забравя да шепне*): Аз не мога да чета. Той не иска да ме научи.

ХОРАЦИО: Чарлз, как си го допуснал!

ЧАРЛЗ: Образованата жена е като змия в пазвата.

ЕЛИЗАБЕТ: Затова ли бъркаш в пазвата на Амалия? Защото е образована! Може да съм бивша овчарка, но не съм бивша уличница.

ХОРАЦИО: Да ви оставя ли сами?

ЧАРЛЗ: Ето, затова не се жени, Хорацио.

ХОРАЦИО: Ожени се! – е казал Сократ. – Ако имаш добра съпруга – ще бъдеш щастлив, ако бъде лоша – ще станеш философ.

ЕЛИЗАБЕТ: Кой го е казал, викаш?

ХОРАЦИО: Сократ.

ЕЛИЗАБЕТ: Той какъв е?

ХОРАЦИО: Философ.

ЕЛИЗАБЕТ: Не ме разигравайте! Кажете какви ги мътите?

ХОРАЦИО (*тихо*): После ще говорим подробно.

ЧАРЛЗ (*сочи с пръст нагоре: „кралят“*): Ще бъде ли на представлението?

ХОРАЦИО (*вдига рамене: „не се знае“*): Много е зает.

ЕЛИЗАБЕТ: С новата си жена ли?

ЧАРЛЗ: Я се махай!

ЕЛИЗАБЕТ: Оттук не мърдам! Кралица да си на тези години, а Хорацио! Какво е кралицата – жена, която се е потрудила само да се роди.

ХОРАЦИО: Ти си само за кралица, Елизабет.

ЕЛИЗАБЕТ: Много съм умна за кралица, Хорацио (*тихо*)... Всичко ми е ясно. Но тая няма да я бъде, имай предвид! Аз главата на тоя развратник, мъжа ми, не давам.

ХОРАЦИО (*високо*): Принц Хамлет не настоява, приятели! Каза ми да ви предам, че ако искате, можете да се откажете.

ЯВЛЕНИЕ IX: Същите. Полоний

ПОЛОНИЙ: Какво говориш, Хорацио! Как така ще се откажат!... Нима ще се откажете, господин директоре?

ЕЛИЗАБЕТ: А-а, ето кой подслушвал! Не можем да си кажем приказката от тебе бе, господине.

ЧАРЛЗ: Елизабет... Не „господине“, а „господарю“. Покорно моля да я извините, милостиви господарю.

ЕЛИЗАБЕТ: Господине, господарю – не мога да ги оправя тези обръщения... Много са Ви дълги ушите, господарю.

ПОЛОНИЙ: Служете си по-често с ушите, отколкото с езика, госпожо. На човека са дадени един език и две уши. Затова по-малко говори, повече слушай.

ЕЛИЗАБЕТ: Да слушаш и да подслушваш едно и също ли е, господарю?

ПОЛОНИЙ: Не бъркай послушанието с подслушването, госпожо.

ЕЛИЗАБЕТ: Защо, господарю, Вие какъв сте? Послушен или подслушвач? Или и двете заедно – послушен подслушвач.

ПОЛОНИЙ: Ти не си толкова глупава, колкото изглеждаш. Дръзка си и това ми харесва. Аз съм и едното, и другото, и третото.

ЕЛИЗАБЕТ: Кое е третото, господарю?

ПОЛОНИЙ: Подслушван. Аз самият съм подслушван, госпожо. Попитайте господин Хорацио и той ще го потвърди (*сменя тона*). А сега да ви няма! Господин директоре, съберете трупата и започвайте репетиции. Кралят реши да присъства утре вечер на представлението заедно с кралицата и целия кралски двор! Няма връщане, господа, не си правете илюзии. Щом сте вече тук – представлението ще се състои. Свободни сте!

ЧАРЛЗ: Липсва ми една артистка, господарю.

ПОЛОНИЙ: Ще дойде, господине. Утре сутрин ще бъде на разположение. Запазете роля и за нея.

Чарлз и Елизабет излизат.

ЯВЛЕНИЕ X: Полоний, Хорацио

ХОРАЦИО: Какво искахте да кажете, господарю? Че аз Ви подслушвам?

ПОЛОНИЙ: Естествено, Хорацио, но няма да те обезглавявам за това, я! Ти си ухото на Принца, аз съм ухото на Краля. Защо да не съберем тези две уши в една глава?

ХОРАЦИО: Предлагате ми да се съюзим, господарю. Така ли да Ви разбирам?

ПОЛОНИЙ: А защо не, приятелю.

ХОРАЦИО: И да предам приятеля си?

ПОЛОНИЙ: Нима съм казал подобно нещо.

ХОРАЦИО: Тогава искате да кажете, че Вие ще предадете краля?

ПОЛОНИЙ: По-тихо, приятелю, тук и стените имат уши.

ХОРАЦИО: И Вас ли подслушват, господарю?

ПОЛОНИЙ: Такива са правилата на играта, момче.

ХОРАЦИО: Кой, господарю?

ПОЛОНИЙ: Някой от моите възпитаници. Обучил съм ги достатъчно професионално. Например, първият ми слуга Рейналдо непрекъснато ме донасяше на краля. Затова го пратих във Франция да следи сина ми Лаерт, ама бъди сигурен, че няма да се върне оттам. Моят разбойник, какъвто е буен, сто на сто ще му разпори търбуха. С шпагата си.

ХОРАЦИО: Защо изпратихте сина си във Франция, господарю.

ПОЛОНИЙ: Да учи музика, Хорацио. Сега е модно синовете на големците да се занимават с изкуство. Принц Хамлет не отиде ли да учи във Витенберг?

ХОРАЦИО: Какво ми предлагате? Заговор срещу краля?

ПОЛОНИЙ: Никога не употребявай тази дума, Хорацио. Чел си Сенека, нали: „Преди да кажеш нещо на другите, кажи го на себе си”.

ХОРАЦИО: Кой Сенека е казал това, господарю? Сенека-стари или Сенека-млади?

ПОЛОНИЙ: Сенека-млади, момче. Не Марк Аней, а Луций Аней Сенека – философът-стоик. Уж си учил римска литература.

Звук на барабани.

Ела по-насам, швейцарската стража минава.

ХОРАЦИО: Вие съвсем не сте такъв глупак, на какъвто се правите, господарю.

ПОЛОНИЙ: Един се прави на глупак, друг на луд, приятелю. Иначе днес как ще оцелееш?

ХОРАЦИО: Тука сте съвършено прав. Всички съветници на покойния крал изчезнаха, само Вие оцеляхте.

ПОЛОНИЙ: Какви умове, Хорацио! Какви достойни граждани на Дания!

ХОРАЦИО: Нали се оказаха агенти на норвежеца Фортинбрас?

ПОЛОНИЙ: Вятър и мъгла! Това аз го формулирах.

ХОРАЦИО: Вие?!... И не се срамувате да си го признаете!

ПОЛОНИЙ: Какво значение има формулировката. Кралят и тъй и тъй щеше да ги премахне. Подсказах му я за удобство.

ХОРАЦИО: Значи затова той Ви остави отново пръв съветник?

ПОЛОНИЙ: Временно, момче, временно... Сега аз му трябва, докато се разправи с Хамлет. Премахне ли Хамлет – следващият съм аз.

Звук на барабани.

Ела по-насам, швейцарската стража се връща... Та докъде бяхме стигнали?

ХОРАЦИО: До заговора.

ПОЛОНИЙ: Забранявам ти да употребяваш тази дума.

ХОРАЦИО: Добре, господарю, няма да ви заговарям на тази тема.

ПОЛОНИЙ: Какво сте намислили, Хорацио?

ХОРАЦИО: С кого, господарю?

ПОЛОНИЙ: С принц Хамлет.

ХОРАЦИО: Принцът е луд, както знаете.

ПОЛОНИЙ: Добре, да речем, че той е луд... А ти? Какво целиш, момче? На какво разчиташ? Не си въобразявай, че принцът ще стане крал. Човек, който не може да управлява себе си, не може да управлява другите.

ХОРАЦИО: Вярвате ли си на това, което казахте?

ПОЛОНИЙ: Не, разбира се. Държавите се управляват предимно от безумни крале. Или, ако не са били безумни – после обезумяват.

ХОРАЦИО: Древните не са имали крале, господарю. Чели ли сте Софокъл: „Не е държава това, където един е владетел”.

ПОЛОНИЙ: Остави я ти гръцката демокрация. Тя загина безславно. „Всички решават всичко” – това е пълна глупост.

ХОРАЦИО: А един ли да решава всичко за всички, господарю?

ПОЛОНИЙ: Не той решава, момче, а съветниците му. Само, че никой не подозира това. Нито той, нито народа. На народа му дай крал, сяпко да вярва в него.

ХОРАЦИО: Имате предвид днешния народ, господарю. Но утрешният?

ПОЛОНИЙ: Ние с тебе сме днешни, момче. Да не съм вчерашен да мисля за утре. Всяко нещо с времето си. Съвременниците сипят похвали, а потомците раздават правосъдие. Ти си студент по история и трябва да ги знаеш тези работи.

ХОРАЦИО: Историята не прощава на никого, господарю. Очевидците измират, словото остава.

ПОЛОНИЙ: Точно така. Един ден ти ще напишеш историята за нашия век. И ще я напишеш такава, каквато ти заповядат да я напишеш, нали?

ХОРАЦИО: В такъв случай няма да я напиша.

ПОЛОНИЙ: Ще я напишеш, къде ще ходиш. Ако ти не я напишеш, друг ще се намери. И аз си записвам по нещо, момче, но не за историята.

ХОРАЦИО: Мемоари ли пишете, господарю?

ПОЛОНИЙ: Опазил ме Бог от подобно фалшиво и суетно занимание. Аз боравя с действителни факти, Хорацио, а не с измислени.

ХОРАЦИО: И какво си записвате?

ПОЛОНИЙ: Ето, това например. Слушай (*чете*):

*„– Дания е затвор.
– Тогава е затвор целият свят.
– И то образцов, с безброй килии, клетки, ями. Дания е от най-лошите.“*

Звук на барабани.

ХОРАЦИО: Такова нещо не съм казвал.

ПОЛОНИЙ: Това са думи на принц Хамлет, но мога да ги припиша на тебе. Тези барабани ми проглушиха ушите.

ХОРАЦИО: Нямаме доказателства.

ПОЛОНИЙ: Не ме размивай. Там дето трещят барабаните, там мълчат законите.

ХОРАЦИО: Изнудвате ли ме?

ПОЛОНИЙ: И да искам, не мога. Розенкранц и Гилденстерн го донесоха на краля. Така че предупреди Хамлет да си мери приказките в тяхно присъствие.

ХОРАЦИО: Благодаря за информацията. Значи тези двама негови приятели от детинство са шпиони на краля – така ли да Ви разбирам?

ПОЛОНИЙ: Днес шпиони – утре съветници.

ХОРАЦИО: Принц Хамлет е луд и не отговаря за приказките си.

ПОЛОНИЙ: Тия ги разправяй на краля, не на мене. „Дания е затвор!“ Знаеш ли кой е най-неспокойният човек в един затвор?

ХОРАЦИО: Затворникът.

ПОЛОНИЙ: Глупости! Директорът на затвора.

ХОРАЦИО: Какво искате в замяна?

ПОЛОНИЙ: Информация за информация. Какво ще представят актьорите утре вечер?

ХОРАЦИО: Това не знам.

ПОЛОНИЙ: А аз знам. „Убийството на Гонзаго”.

ХОРАЦИО: Нима тази пиеса я лови законът за словото?

ПОЛОНИЙ: Законът за словото не я лови, но това е закон от времето на покойния крал.

ХОРАЦИО: Нима новият крал е издал друг закон?

ПОЛОНИЙ: Да не е глупак. Той ще управлява по законите на брат си.

ХОРАЦИО: Тогава значи няма нищо опасно, господарю. Не Ви разбирам.

ПОЛОНИЙ: Повтарям ти, момче, принц Хамлет няма никакъв шанс.

ХОРАЦИО: За какво, господарю?

ПОЛОНИЙ: Не се прави и ти на луд – да стане крал, а ти съответно негов пръв съветник.

ХОРАЦИО: Какво говорите, господарю! Никога не е ставало дума. Никога принц Хамлет не е споделял с мен, че иска да стане крал.

ПОЛОНИЙ: Тук каза истината. Аз го познавам от дете, той не е роден за крал, но ти го подтикваш към това, хитрецо.

ХОРАЦИО: Аз?

ПОЛОНИЙ: Не искам да ми отговаряш.

ХОРАЦИО: Принц Хамлет е поет и философ, господарю. Чудесно знаете, че той искаше да се върне във Витенберг.

ПОЛОНИЙ: Запомни! Принц Хамлет е бита карта. Той е обречен. И точно затова аз дъщеря си Офелия никога няма да му я дам.

ХОРАЦИО: Тя му върна всички писма и подаръци и това много го наскърби.

ПОЛОНИЙ: Озлоби, искаш да кажеш. Но в манастир аз няма да я пратя... Друга съдба й готвя аз, Хорацио.

ХОРАЦИО: За какво водите целия този разговор с мен, господарю.

ПОЛОНИЙ: За да ти кажа, че няма да ви преча! Действайте както намерите за добре. „Убийството на Гонзаго”! Интересно заглавие... Нищо не съм видял, нищо не съм чул.

ЯВЛЕНИЕ XI: *Коридор в замъка. Амалия, после Офелия*

АМАЛИЯ (*тананика си*): „На Валентиновден в зарана...”

ОФЕЛИЯ (*след нея*): Госпожице!

АМАЛИЯ: О, господарке!... Стреснахте ме.

ОФЕЛИЯ: Ще ми разрешите ли да поговоря с Вас?

АМАЛИЯ: Нима искате разрешение от мене, милостива господарке?

ОФЕЛИЯ: Червя се от срам, госпожице, но аз Ви проследих.

АМАЛИЯ: Че какво срамно има в това?... Значи знаете, че идвам от покоите на принц Хамлет. Баща Ви лично ме придружи до там.

ОФЕЛИЯ: Какъв подлец!

АМАЛИЯ: Кой, господарке? Баща Ви или Принца?

ОФЕЛИЯ: Не зная как да Ви попитам, госпожице.

АМАЛИЯ: Ах, тази дворцова етикеция! Питайте направо.

ОФЕЛИЯ (*мълчи*).

АМАЛИЯ: Възможно ли е да ревнувате, господарке? Принца! От мене!

ОФЕЛИЯ (*мълчи*).

АМАЛИЯ: О, небеса! Вие ме издигате в собствените ми очи, безкрайно Ви благодаря, благородна господарке (*навежда се да ѝ целуне ръка*).

ОФЕЛИЯ (*дърпа се*): О, не, не!

АМАЛИЯ: Какво искате да ме попитате?

ОФЕЛИЯ: Как е той?

АМАЛИЯ: Как е той или какво направи с мене? Защото, ако е първото – ще ви отговоря кратко: четете една книга и мърмори: „Думи, думи, думи...”

ОФЕЛИЯ: А ако е второто?

АМАЛИЯ: За второто пък изобщо нямам какво да Ви кажа.

ОФЕЛИЯ: Тревожа се за него, Амалия.

АМАЛИЯ: Наричайте ме Лола, господарке. Амалия си е чисто фалшименто.

ОФЕЛИЯ: Наистина ли са те взели от улицата, Лола?

АМАЛИЯ: По-скоро от една кръчма. Същински бардак. Глупакът Чарлз ме видя как пея и танцувам.

ОФЕЛИЯ: Сигурно го правиш прекрасно, защо да е глупак?

АМАЛИЯ: Защото всяка вечер чука на вратата ми, дете я нямам.

ОФЕЛИЯ: А ти отваряш ли му?

АМАЛИЯ: Кой, аз? Да не ми е кукувица изпила ума!

ОФЕЛИЯ: Наистина, който не е почукал на сърцето, напразно чука на вратата.

АМАЛИЯ: Ами! Моята врата е отворена за всеки, само не за него.

ОФЕЛИЯ: Не те разбирам.

АМАЛИЯ: Мъжът е като сянката, запомни го от мене: тичаш ли подир него – той бяга от теб, бягаш ли от него – той тича след тебе. Само веднъж да му отвори и ще изхвъркна от трупата.

ОФЕЛИЯ: Баща ми точно така ме съветваше. Ако искаш принца да те гони – бягай от него. И аз бягах, а той ме гонеше. Докато съвсем ме изгони.

АМАЛИЯ: Не плачи, Офелия.

ОФЕЛИЯ: Когато отиде да учи във Витенберг, бях още дете. Когато се върна – бях вече девойка.

АМАЛИЯ: А кога те изгони? Когато те настигна?

ОФЕЛИЯ: Върнах му всичко – подаръци, стихове, писма. Остана ми само това. Последното.

АМАЛИЯ: Може ли да го прочета?

ОФЕЛИЯ: Умееш ли да четеш?

АМАЛИЯ: Криво-ляво. Моят първи мъж в живота ме научи. Беше игумен в един манастир.

ОФЕЛИЯ: Игумен! В манастир?

АМАЛИЯ: Защо, какво чудно има... Разбрах, че принцът те пращал в манастир. Вярно ли е?

ОФЕЛИЯ: Вярно е.

АМАЛИЯ: Няма страшно. Най-големият разврат е по манастирите... О, извинявайте господарке.

ОФЕЛИЯ (*оглежда се*): Чела съм „Декамерон” на италианеца Бокачо. Но нито дума на баща ми.

АМАЛИЯ: Гроб съм! Та да видим какво пише възлюбеният (*чете*) „До идола на моята душа, небесната и одарена с дивна прелест Офелия, за да почива до белоснежната ѝ гръд...” До белоснежната ѝ гръд!... Сега пък аз не зная как да Ви запитам, господарке.

ОФЕЛИЯ: Няма да Ви отговоря, госпожице. Дайте ми писмото!

АМАЛИЯ: Защо се обиди? Какво толкова съм казала?

ОФЕЛИЯ: Върви си!

АМАЛИЯ: Слушам, господарке (*тръгва*).

ОФЕЛИЯ: Почакай... Обещай ми, че няма да ме питаш за „това”.

АМАЛИЯ: Съгласна съм. Нека остане загадка за поколенията.

ОФЕЛИЯ: Не се обиждай, но баща ми непрекъснато ме пита за същото (*весело имитира*):

– *Догде сте стигнали? И без да лъжеш!*

– *О, господарю мой, от Хамлет аз*

получих напоследък многобройни

прояви на привързаност.

– *Какво?*

Привързаност? Ха, дрънкаш празни думи

като дете, което не познава

опасността. Ума си превържи,

Офелио, че иначе, току виж,

привързал ми едно хлапе на скута.

АМАЛИЯ (*настрана*): Развратникът говори за морал. (*На Офелия.*)

Но ти погребваш своята чудна дарба.

Така добре изобрази баща си,
че всеки в трупата би завидял.

ОФЕЛИЯ: Ласкаеш ме!

АМАЛИЯ: Съвсем не те лаская.

Аз като теб не мога да играя.

ОФЕЛИЯ:

Как бих желала да избягам с вас,
но друга участ ми е отредена,
и роля друга, и на друга сцена.
Покорна чакам своя жребий аз.
Какво да правя, ах, отговори ми?

АМАЛИЯ: Но ние заговорихме във рими! А в римите аз не съм никак силна, дай да говорим човешки. Какво пише по-нататък принцът в писмото?

ОФЕЛИЯ (*наизуст*):

*„Съмнявай се мила, в земята,
във слънцето, в звездния рой,
съмнявай се в правдата свята,
но нивга – в това, че съм твой.*

О, скъпа Офелия, не ме бива за стихоплетство. Не владее изкуството да отмервам въздишките си, но че те обичам безкрайно, несравнима моя, вярвай ми на това. Сбогом! Твой завинаги, докато тази негова телесна машина му принадлежи... Хамлет.”

АМАЛИЯ: Ако питаш мене, твоят хич не е луд.

ОФЕЛИЯ: Но днес знаеш ли какво ми наговори. Беше толкова груб и вулгарен: „Всички сме дипломирани негодници. Недей да вярваш на никого от нас. Щом непременно искаш мъж, търси го между лудите, защото който има ум, знае какви украшения умеете да ни насаждате жените. Вие знаете само да се връцкате, да правите муцунки, да чуруликите разни мръсотийки и все нищо не разбирате, светици до една!”

АМАЛИЯ: Прав е човекът! Жените подтикват мъжете към големи дела, но след това им пречат да ги извършат. Я да те науча аз тебе, Офелию, на една моя песен. Малко е солена, де, не е за твоите ушички (*имитира Полоний*). Офелию, запуши си ушите!

ОФЕЛИЯ: Запуших си ги, татко.

АМАЛИЯ (*nee*)

На Валентиновден зарана
вратата отлости
и валентинка ще ти стана,

ако ме искаш ти.
Тъй каза тя и до зората
пристана му сама.
А след зората бе момата
не толкова, мома.

ОФЕЛИЯ (*с нея*):

А след зората бе момата
не толкова мома.

АМАЛИЯ:

Моми, моми, недейте дава
без булчински венец.
Мъжът туй чака, не прощава,
подлецът му с подлец.

ОФЕЛИЯ (*с нея*):

Мъжът туй чака,
не прощава
подлецът му с подлец...

ЯВЛЕНИЕ XII: Същите. Полоний

ПОЛОНИЙ: Офелио, какво чух!

ОФЕЛИЯ: О, татко, ние с Лола пеем една песен.

ПОЛОНИЙ: С Лола!

АМАЛИЯ: Лола е галеното ми име, господарю.

ПОЛОНИЙ (*на Офелия*): Незабавно се прибирай в стаята си.

ОФЕЛИЯ: Мога ли да присъствам на репетицията на артистите,
господарю?

ПОЛОНИЙ: Строго ти забранявам.

АМАЛИЯ: Правилно, господарю, артистите са толкова развратни.

ПОЛОНИЙ: Офелио, тръгвай... А ти, девойко, остани за малко.
(*Офелия излиза.*)

ЯВЛЕНИЕ XIII: Полоний, Амалия

ПОЛОНИЙ (*удря ѝ плесница*).

АМАЛИЯ: Немоощен сте вече, господарю. Преди удрахте къде-къде
по-силно.

ПОЛОНИЙ: Защо си тук?

АМАЛИЯ: А къде да бъда?

ПОЛОНИЙ: Там, където те оставих.

АМАЛИЯ: Каквото поискахте, направих го, господарю.

ПОЛОНИЙ: Нима?

АМАЛИЯ: Защо се учудвате. Знаете, че работя бързо.

ПОЛОНИЙ: Луд ли е?

АМАЛИЯ: По-луд от всички нас взети заедно.

ПОЛОНИЙ: Сигурно ли е?

АМАЛИЯ: Напълно сигурно.

ПОЛОНИЙ: Сигурно е само едно, а именно, че нищо не е сигурно. Кажете какво стана?

АМАЛИЯ: Нищо особено, освен това, че непрекъснато ме бъркаше с Офелия.

ПОЛОНИЙ: По-точно, по-точно.

АМАЛИЯ: „Ела, Офелия, седни Офелия, съблечи се Офелия, няма нищо страшно Офелия, най-после Офелия, облечи се Офелия...” Да продължавам ли?

ПОЛОНИЙ: Продължавай!

АМАЛИЯ: „Кажете на оня пуяк баща ти какво се случи, Офелия...”

ПОЛОНИЙ (*замахва с ръка*): Лъжеш, кучко.

АМАЛИЯ: Опитайте сам, господарю. Сигурно и Вас ще сбърка с Офелия.

ЯВЛЕНИЕ XIV: Същите и Чарлз

ЧАРЛЗ: Мога ли да си прибера артистката, господарю. Репетицията започва.

ПОЛОНИЙ: Избрахте ли пиесата, господине?

ЧАРЛЗ: Да, господарю.

ПОЛОНИЙ: Бихте ли ми съобщили заглавието?

ЧАРЛЗ: С удоволствие. „Убийството на Гонзаго”.

ПОЛОНИЙ: „Убийството на Гонзаго”? Не познавам това произведение. Ще дойда да го видя.

ЧАРЛЗ: Ще ни бъдат необходими две корони, господарю.

ПОЛОНИЙ: Две корони! Ние нямаме работилница за корони. Или искате да вземете короните на краля и кралицата.

ЧАРЛЗ: Не ме разбрахте. Короните са в каруцата с реквизита. Трябва да отида да ги взема.

ПОЛОНИЙ: Абсурд! Навън не може да излезе никой.

АМАЛИЯ: Дайте ми две момчета от стражата да ме придружат и аз ще ги донеса.

ПОЛОНИЙ: Ти не се обаждай!... Лично аз ще наредя да ви ги донесат. Къде се намират?

ЧАРЛЗ: В сандъка с металната обковка. В последната каруца, господарю. Една голяма корона и една по-малка.

ПОЛОНИЙ: Ще ви посетя в най-скоро време. Започвайте. (*Излиза.*)

ЯВЛЕНИЕ XV: Чарлз, Амалия

ЧАРЛЗ: Къде беше?

АМАЛИЯ: Бях където съм била.

ЧАРЛЗ: Какво общо имаш с този дъртак?

АМАЛИЯ: Не е дъртак. Още си го бива.

ЧАРЛЗ: Не ме ядосвай.

АМАЛИЯ: Дръж сметка на жена си, не на мене.

ЧАРЛЗ: Питам те като директор.

АМАЛИЯ: Така може... Бях при принца.

ЧАРЛЗ: При Хамлет!

АМАЛИЯ: Че има ли друг принц в Дания.

ЧАРЛЗ: И за какво беше там?

АМАЛИЯ: За какво може да отиде една жена като мене при един мъж като него.

ЧАРЛЗ: Съсипваш ме.

АМАЛИЯ: Не страдай чак толкова.

ЧАРЛЗ: Амалия!

АМАЛИЯ: Господин директоре!

ЧАРЛЗ: Защо ме лъжеш? Не те ли познавам.

АМАЛИЯ: Не ме познаваш.

ЧАРЛЗ: Точно така – не съм те познавал.

АМАЛИЯ: Мъжете желаят жените толкова повече, колкото по-малко ги познават.

ЧАРЛЗ: Дъртакът Полоний ли те заведе?

АМАЛИЯ: Не, принцът ме харесал.

ЧАРЛЗ: Не дрънкай глупости. Случи ли се нещо?

АМАЛИЯ: Случи се.

ЧАРЛЗ: Лъжеш.

АМАЛИЯ: Чарлз!

ЧАРЛЗ: Не ме интересува.

АМАЛИЯ: Длъжен си да чуеш. Принц Хамлет ми поръча.

ЧАРЛЗ: И какво ти поръчал принц Хамлет?

АМАЛИЯ: „Прекрасна госпожице – каза ми той – предайте на Вашия директор, че ако пиесата не му допадне, може да се откаже.”

ЧАРЛЗ: Това пък защо?

АМАЛИЯ: И аз така го попитах.

ЧАРЛЗ: А той?

АМАЛИЯ: А той каза: „Защото ви обичам...”

ЧАРЛЗ: Кого, тебе ли?

АМАЛИЯ: Нас, артистите, ревнивецо.

ЧАРЛЗ: „Прекрасна госпожице” – така ти каза, значи?

АМАЛИЯ: Точно така.

ЧАРЛЗ: И друго?

АМАЛИЯ: И друго... Каза, по-скоро прошепна: „Аз луд ли съм?“ „Не сте луд, господарю“. „Луд съм, прекрасна госпожице. А на лудия всичко му е простено. Ако решите да играете, след представлението ще кажете: пиесата ни я даде принц Хамлет. Принц Хамлет ни даде пиесата.“ ...Какво решаващ, Чарлз?

ЧАРЛЗ: Ще играем... Това са двацет хиляди дуката.

АМАЛИЯ: Утре вечер ще ти отворя, Чарлз. Ако почукаш.

ЧАРЛЗ: Ела зад тази колона!

АМАЛИЯ: Не, господин директор.

ЧАРЛЗ (*придърпва я*): Ела, ела...

АМАЛИЯ: Какво искате, господин директор?

ЧАРЛЗ: Ще видиш.

АМАЛИЯ: И ти си луд.

ЧАРЛЗ: Луди има навсякъде, дори и в лудниците (*скриват се зад колоната*).

ЯВЛЕНИЕ XVI: Зала в замъка. Бенволио, Хенри, Елизабет, Суфльорът.

ХЕНРИ: Госпожо, къде е господин директорът?

ЕЛИЗАБЕТ: Отиде за короните, глупако.

ХЕНРИ: Защо да съм глупак, госпожо?

ЕЛИЗАБЕТ: Защото ме правиш на глупачка.

ХЕНРИ: Нещо нямаш настроение, Елизабет.

ЕЛИЗАБЕТ: Млъкни, животно.

БЕНВОЛИО: Много плямпаш, Хенри. По-добре си млъчи.

ХЕНРИ (*на суфльора*): Това ли е пиесата?

СУФЛЪОРЪТ: Това е, господин Хенри.

ХЕНРИ: Колко са ролите?... Само три! Кой ще бъдат другите двама?

БЕНВОЛИО: Бъди спокоен, аз няма да играя.

ЕЛИЗАБЕТ: И аз.

ХЕНРИ: Прекрасно! Значи аз, Амалия и господин директорът. Само че защо Амалия се бави?

ЕЛИЗАБЕТ: Обслужва кралската свита.

ХЕНРИ: Интересно от колко души се състои една кралска свита.

БЕНВОЛИО: Това е държавна тайна.

ХЕНРИ: Правилно! Заради издръжката. Сигурно струва скъпо. И каква ли е издръжката на един член на свитата?

БЕНВОЛИО: Колкото издръжката на един театър.

ХЕНРИ: Искам да съм член на свита, не искам да съм артист. Артистите вземат ли ги в свитата?

БЕНВОЛИО: Само за шутове.

ХЕНРИ: А как се става шут? По наследство ли?

БЕНВОЛИО: По назначение.

ХЕНРИ: Новият крал има ли шут? Нали шутът на стария крал умря.

БЕНВОЛИО: Йорик.

ХЕНРИ: Познаваше ли го?

БЕНВОЛИО: Всеки го познаваше. Единствен той говореше безнаказано каквото си ще.

ХЕНРИ: И осмиваше самия крал?

БЕНВОЛИО: Главно него.

ХЕНРИ: Опасна професия. И кралят го търпеше?

БЕНВОЛИО: Умният крал винаги си назначава шут, който публично да го осмива. За това днес бройката е вакантна.

ХЕНРИ: Намекваш за сегашния крал?

БЕНВОЛИО: Нищо подобно. Няма кандидати за шутове.

ХЕНРИ: А защо на краля му е необходим шут, който да го осмива?

БЕНВОЛИО: За да научи какво говори свитата зад гърба му.

ХЕНРИ: Значи шутът е нещо като шпионин. Подслушва и после съобщава гласно.

БЕНВОЛИО: По-скоро нещо като опонент. Защото свитата никога не противоречи на краля. Никой крал не може да накара свитата си да му каже истината в очите. Само шутът се ползва с такава привилегия.

ЕЛИЗАБЕТ: Не е за тебе тази работа. Ти си подмазвач, ти само ще ласкаеш.

ХЕНРИ: За пари съм готов да стана всичко, дори и честен човек... Ей, суфльоре, смешна ли ми е ролята? Принц Хамлет може да ме хареса за шут.

СУФЛЪОРЪТ: Принцовете нямат шутове, господин Хенри.

ХЕНРИ: Тогава може да ме препоръча на краля. Бенволио, кажи две думи на принца. Кажи му: „Принце, ти си мой човек, има едно наше момче, ще го видиш утре вечер как хубаво играе, пробутай го на краля за шут. Способно момче. От младото поколение. Нов тип шут. Шут, който не осмива краля, а само го размива. Никакви гафове. Пълна гаранция!” А, Бенволио?

БЕНВОЛИО: И това не бях чувал. Шут-ласкател.

ХЕНРИ: Че какво – ласкателите живеят за сметка на този, когото ласкаят.

ЯВЛЕНИЕ XVII: Същите, Чарлз, Амалия

ЕЛИЗАБЕТ: Къде са короните?

ЧАРЛЗ: Не ме пуснаха да изляза. Кралският съветник Полоний лично ще ги донесе.

ЕЛИЗАБЕТ: А тая къде я намери?

ЧАРЛЗ: Елизабет, моля те без нерви.

ЕЛИЗАБЕТ: Къде бяхте двамата досега?

АМАЛИЯ: Елизабет...

ЕЛИЗАБЕТ (*крайно учудена*): Ти каза името ми?

АМАЛИЯ: Елизабет, господин директорът ме доведе от покоите на принц Хамлет.

ХЕНРИ: О-о! Порасна ти работата.

АМАЛИЯ: Елизабет, извинявай.

ЕЛИЗАБЕТ: За кое?

АМАЛИЯ: За глупостите, които надрънках днес. Господин директоре, извинявайте и Вие. Това се дължи на липса на домашно възпитание.

ЕЛИЗАБЕТ: Накъде биеш?

АМАЛИЯ: Елизабет, позволи ми да те целуна.

ЕЛИЗАБЕТ: Да не си посмяла.

АМАЛИЯ: И все пак ще те целуна. Аз те обичам, Елизабет.

ЕЛИЗАБЕТ: Ако се приближиш, ще те фрасна.

АМАЛИЯ: Не ти се сърдя, Елизабет. Прощавам ти.

ЕЛИЗАБЕТ: Така ли! Една жена прощава само когато тя е виновна. Какво сте правили двамата?

ЧАРЛЗ: Край! Повече няма да търпя!

ЕЛИЗАБЕТ: Какво няма да търпиш? Мене ли?

ЧАРЛЗ: Нямаме време за семейни разправии.

ЕЛИЗАБЕТ: Ами хайде, изхвърли ме... Не можеш да ми простиш, че остарявам, нали (*плаче*).

ЧАРЛЗ: Престани казах! Стига си ревала!... Престани, че не знам какво ще направя. Само до тебе ми е сега.

БЕНВОЛИО: Мълчи, Чарлз.

ЧАРЛЗ: Защо да мълча? Докога да мълча?

БЕНВОЛИО: Който мълчи, когато е сбъркал, е мъдрец. Който мълчи, когато е прав, е съпруг.

ЕЛИЗАБЕТ: Ти не се обаждай, дъртак.

БЕНВОЛИО: Щастлив брак може да има само между няма жена и глух мъж.

ХЕНРИ: Защо бе, Бенволио?

БЕНВОЛИО: Знам го от опит. Първата година след брака аз говорех, жената слушаше. Втората година жената говореше, аз слушах. От третата година нататък и двамата говорехме, съседите слушаха.

ХЕНРИ: Че тогава да не се женя.

БЕНВОЛИО: Избери си малка женичка.

ХЕНРИ: Защо малка? Аз си падам по едрите.

БЕНВОЛИО: Защото от всичките злини трябва да се избира най-малката.

ЧАРЛЗ: Достатъчно! Къде е пиесата?

СУФЛЪОРЪТ: Заповядайте, господин директор.

ЧАРЛЗ: Прибави в началото тези листи и чети.

СУФЛЪОРЪТ: Какви са тези листи, господин Чарлз?

ЧАРЛЗ: Не е твоя работа.

СУФЛЪОРЪТ: Почеркът е с много завъртулки. Не мога да го разчета.

Кой го е писал.

ЧАРЛЗ: Чети без много да питаш.

СУФЛЪОРЪТ (*чете*): Пантомима... Влизат крал и кралица, нежно прегърнати...

ЧАРЛЗ: Така... Бенволио!

БЕНВОЛИО: Без мене, Чарлз.

ЧАРЛЗ: Как така без тебе? Ти ще играеш краля.

БЕНВОЛИО: Не мога, Чарлз.

ЧАРЛЗ: Можеш, Бенволио.

БЕНВОЛИО: Мога, но не искам.

ЧАРЛЗ: Няма не искам! Тук аз нареждам. В кой театър го дават така! Не искам!... Амалия!

АМАЛИЯ: Да, господин директор.

ЧАРЛЗ: Ти ще играеш кралицата... Прегърни я нежно, Бенволио... Не така! По-нежно... (*на суфлъора*) Чети нататък!

СУФЛЪОРЪТ (*чете*): Влизат крал и кралица нежно прегърнати. Тя коленичи и изразява своята... своята... какво е това? Аха... своята вярност към него. Той ѝ помага да се вдигне и скланя глава на нейното... какво? ...на нейното рамо.

ЧАРЛЗ: Направете го... Бенволио, не стой като пън! Амалия, повече страст!

АМАЛИЯ: Каква страст към тази съборетина.

БЕНВОЛИО: Чарлз, не ме мъчи.

ЧАРЛЗ: Дръпни се за малко, Бенволио... Гледай сега! Прегръщаш я през кръста... Амалия, коленичи! Дай си главата тук... А сега стани, прегърни ме и дай да сложа глава на рамото ти!

АМАЛИЯ: Да Ви целуна ли, господин директор?

ЧАРЛЗ: Би могло.

ЕЛИЗАБЕТ: Я се разкарай, я се разкарай! Аз ще играя кралицата.

ЧАРЛЗ: Елизабет! Нали се разбрахме.

ЕЛИЗАБЕТ: Махни се оттам. Дъртакът да не е малоумен.

БЕНВОЛИО: Чарлз, я си играй ролята.

ЧАРЛЗ: Тишина! По време на работа искам абсолютна тишина! Когато работя никой да не се обажда! Това театър ли е или...

ХЕНРИ: Аз какво ще играя, господин директор?

ЧАРЛЗ: Млък!

ХЕНРИ: Извинявайте, господин директор.

ЧАРЛЗ (*на суфлъора*): Чети!

СУФЛЪОРЪТ (*чете*): Влизат крал и кралица, нежно прегърнати. Тя коленичи и изразява своята вяроност към него. Той ѝ помага...

ЧАРЛЪЗ: По-бавно!... Правете го!... Така. Нататък.

СУФЛЪОРЪТ: Той ѝ помага да се вдигне и скланя глава на нейното рамо. После ляга на постеля от цветя. Тя вижда, че той спи и го оставя.

ЧАРЛЪЗ: Хенри, дай цветята.

ХЕНРИ: Къде са?

СУФЛЪОРЪТ: В сандъка под ризниците.

ХЕНРИ: Ризниците да ги дам ли?

ЧАРЛЪЗ: Засега няма нужда. Постели цветята... Бенволио, лягай и спи.

БЕНВОЛИО: Да хъркам ли?

ЧАРЛЪЗ: Още не знам.

БЕНВОЛИО: Комедия ли ще правим или трагедия?

ЧАРЛЪЗ: Ще видим... (*на суфлъора*) Чети нататък.

СУФЛЪОРЪТ (*чете*): След малко влиза друг човек...

ХЕНРИ: Това съм вече аз.

ЧАРЛЪЗ: Така!... Влизай!

ХЕНРИ: Влизам... И какво правя?

СУФЛЪОРЪТ: Той взима короната, целува я.

ХЕНРИ: Къде е короната?

ЧАРЛЪЗ: Кралят я е оставил върху цветята.

ХЕНРИ: Че кралят не спи ли с корона на главата си?

БЕНВОЛИО: Как с корона, бе. Ела ти да спиш с корона. Знаеш ли как убива.

ХЕНРИ: Ами, ако някой му я открадне?

БЕНВОЛИО: Кой ще му я открадне. Нали затова си има швейцарска стража. Хайде, че ми се схвана вратът.

ЧАРЛЪЗ: Докъде бяхме стигнали?

СУФЛЪОРЪТ: Той взима короната, целува я.

ХЕНРИ: Ето, все едно, че я взимам и я целувам.

ЧАРЛЪЗ: Не мляскай като целуваш. Това не ти е жена, това е корона...

После?

СУФЛЪОРЪТ (*чете*): Изсипва отрова в ухото на спящия и го оставя.

ХЕНРИ: Ха сега, де. Откъде да я взема тази отрова?

ЧАРЛЪЗ: Елизабет, дай от сандъка някоя стъкленица.

ЕЛИЗАБЕТ: Да не съм ти слугиня.

ЧАРЛЪЗ: Елизабет!

ЕЛИЗАБЕТ: Не ми викай, не ми викай, че само на директор ще ми станеш. Стоя и гледам докъде ще я докараш.

АМАЛИЯ: Заповядайте, господин директор.

ЧАРЛЪЗ: Дай я на Хенри!... Хенри, излей я в ухото на краля.

ХЕНРИ: Ами че тя е празна.

ЧАРЛЪЗ: После ще я напълним.

ХЕНРИ: Със какво?

ЧАРЛЗ: Ще видим.

ХЕНРИ: Какъв цвят има отровата?

БЕНВОЛИО: Зелен. Само че не позволявам да ми се налива нищо в ухото. Ушите ми са възпалени. И без това не чувам.

ХЕНРИ: Че как ще те отровя тогава?

БЕНВОЛИО: Я да се сменим.

ЧАРЛЗ: Не може! Отровителят е по-млад.

БЕНВОЛИО: Зависи от трактовката.

ЧАРЛЗ: Без приказки! (*на суфльора*) Чети нататък.

СУФЛЪОРЪТ (*чете*): Кралицата се връща, намира краля мъртъв и изразява отчаяние.

АМАЛИЯ: Трудно ми е да изразя отчаяние.

ЧАРЛЗ: Скуби си косите.

АМАЛИЯ: Боли.

ЧАРЛЗ: Маркирай!

АМАЛИЯ: Не съм свикнала да маркирам.

ЕЛИЗАБЕТ: Не може ли аз да ѝ ги скубя?

ЧАРЛЗ: Млък!

ЕЛИЗАБЕТ: Тогава ще ѝ ги оскубя предварително.

АМАЛИЯ: Господин директор, не мога да репетирам.

ЕЛИЗАБЕТ: Защото си бездарница.

АМАЛИЯ: Ела да играеш ти.

ЧАРЛЗ: Елизабет, къде хукна?

ЕЛИЗАБЕТ: То си е моя работа.

ЧАРЛЗ: Не може така из замъка! Веднага се върни! (*Елизабет излиза.*) Хенри, настигни я!

ХЕНРИ: Веднага, господин директор (*излиза и се връща*). Такъв шамар ми удари, че сигурно ми тече кръв от носа.

БЕНВОЛИО: Не е кръв, а сополи... Чарлз, не мога да лежа повече, съвсем ми се схвана вратът.

ЧАРЛЗ: Амалия, изобрази отчаяние!... Така. (*на суфльора*) Чети нататък.

СУФЛЪОРЪТ (*чете*): Отровителят също се връща, следван от трима служители и се преструва, че ѝ изказва съболезнованията си. Трупът бива изнесен.

ЧАРЛЗ: Трима служители... трима служители... Ще минем с двама. (*на суфльора*) Аз и ти. Хвани го за краката... Бенволио, ти си бил много тежък.

БЕНВОЛИО: По-внимателно. Не ме пускайте на земята като чувал с картофи.

ЧАРЛЗ: Хенри, изкажи съболезнования на кралицата като се преструваш.

ХЕНРИ: Как да стане тая работа?

ЧАРЛЗ: Половината ти лице да се смее, а половината да плаче.

ХЕНРИ: Ясно.

ЧАРЛЗ: Кое е ясно? Направи го, де!

ХЕНРИ: Имате го за утре. Цял ден ще репетирам.

ЧАРЛЗ: Къде ли отиде тази кучка Елизабет!... Чети нататък.

СУФЛЪОРЪТ: Отровителят приласкава кралицата с подаръци. Тя отначало го отхвърля, но после приема любовта му. Излизат.

ХЕНРИ: Това е лесно. Имате го моментално. Само, че какви подаръци?

АМАЛИЯ: Чарлз, от подаръци няма нужда. Една жена не може да се приласкае с подаръци, ако не изпитва страст към мъжа. Тук принц Хамлет нещо е сбъркал.

СУФЛЪОРЪТ: Принц Хамлет?!... Това почеркът на принц Хамлет ли е?

ХЕНРИ: Я виж ти?! Значи и принцът пописва.

ЧАРЛЗ: Това не е наша работа... Плащат ли ни, плащат ни. Хайде приласкай я.

ХЕНРИ: Ами подаръците?

ЧАРЛЗ: Карай без подаръци!... По-кротко, по-кротко!... Ей, момче, къде се намираш. Това не ти е момиче от кръчмата. Това е кралица.

АМАЛИЯ: Чарлз, какво искаш да кажеш?

ЧАРЛЗ: Дръпни се, Хенри... Ела, Амалия. Ето така! Отначало ѝ целуваш ръка. После по ръката нагоре до рамото. И тогава я целуваш в устата... Разбра ли... Да видя, Хенри.

ХЕНРИ: Да ѝ сваля ли короната?

ЧАРЛЗ: Няма нужда.

АМАЛИЯ: Короната ми сама ще падне като ме гътне върху цветята.

ЧАРЛЗ: Никакви цветя! Там е написано... Какво е написано?

СУФЛЪОРЪТ: Отровителят приласкава кралицата с подаръци (*в случая без подаръци*). Тя отначало го отхвърля, но после приема любовта му. Излизат.

ХЕНРИ: Какво означава това: „приема любовта му”? Това си е чиста порнография.

ЧАРЛЗ: Само целувка и нищо повече. Кралят ще се подразни от други волности.

БЕНВОЛИО: Чарлз, ама кралят ще гледа ли?!

ХЕНРИ: Самият крал?! Господин директоре, нима ще имаме тази чест?

ЧАРЛЗ: Да, господа. Самият крал е решил да присъства утре вечер на представлението. Съобщи ми го първият кралски съветник Полоний.

Звук на барабани.

Къде ли е тази патка Елизабет?

БЕНВОЛИО: Чарлз! Не мога да крия повече. Това, което правим, е самоубийство.

ХЕНРИ: Какво искаш да кажеш, старче? Защо самоубийство?

БЕНВОЛИО: Самоубийство чрез възпроизвеждане на едно убийство. Съвсем буквално възпроизвеждане. Убийството на стария крал Хамлет, бащата на принца. Той е умрял при същите обстоятелства. По време на сън някой му е налял отрова в ухото.

ХЕНРИ: И кой му е налял тази отрова?

БЕНВОЛИО: Не се ли досещаш?

ХЕНРИ: Не.

БЕНВОЛИО: Толкова ли си тъп... Този, който след това се е оженил за жена му. За кралицата вдовица.

ХЕНРИ: Кралят?! Сегашният крал Клавдий?! Брат му!

БЕНВОЛИО: И тази роля, момче, я играеш ти.

Мъртва тишина. Барабани.

ХЕНРИ (*крещи*): Не искааам! Не искааам!...

ЯВЛЕНИЕ XVIII: *Същите, Полоний*

ПОЛОНИЙ: Какво става тук?

ДЕЙСТВИЕ II

ЯВЛЕНИЕ I: *Артистите, Полоний*

ПОЛОНИЙ: Какво става тук?... Господа, ето ви короните... Защо се умълчахте? Кой викаше така?

СУФЛЪОРЪТ: Господин Хенри, господарю.

ПОЛОНИЙ: Вие ли, младежо?

ХЕНРИ: Аз, господарю.

ПОЛОНИЙ: И защо викахте така сърцераздирателно?

ЧАРЛЗ: По мое указание, господарю. Това е репетиция.

ПОЛОНИЙ: Това нова мода ли е? По наше време артистите не викаха. Когато играех Юлий Цезар, въпреки че бях император, никога не повиших глас... Какво Ви е, младежо?

БЕНВОЛИО: Хенри желае да се кандидатира за кралски шут, господарю. Затова си изпробва гласа.

ПОЛОНИЙ: Кралски шут? Похвално, похвално!... Само че първо трябва да му пречупим гръбнака. Успокойте се, младежо – не в преносен смисъл, а съвсем в буквален. Трябва да станете гърбав. Вие нямате никакви физически недостатъци. Операцията не е сложна – ще Ви смачкаме три прешлена и за един месец сте готов.

ХЕНРИ: Не искааам!... Не искааам!

ПОЛОНИЙ: Точно това викахте, младежо. Какво не искате.

ХЕНРИ: Не искам да бъда шут.

ПОЛОНИЙ: И да искаш не можеш, момче. Първо, защото си страхлив и второ, защото нямаш никакво чувство за хумор. Аз се пошегувах, а ти шега не носиш... Днес времената са други, Бенволио. Кралят няма нужда от един единствен шут. Сега той си има много шутове.

БЕНВОЛИО: И кои са те, господарю!

ПОЛОНИЙ: Цялата свита, Бенволио. Сега всички са кралски шутове.

ЧАРЛЗ: Простете за нескромността, и Вие ли, господарю?

ПОЛОНИЙ: Аз съм главният шут, господин директор... Впрочем, защо са ви две корони? Да не би в пиесата, която ще представите, да има двама крале? Две корони са излишни – когато единият крал умре, другият слага на главата си неговата корона. Не си поръчва нова, защото е много скъпо. А кралете са скъперници, господа.

АМАЛИЯ: А ако главите им са различни по големина, господарю?

ПОЛОНИЙ: Дързък въпрос, девойко... Добре, ще издам една държавна тайна. Надявам се, че няма да ме донесете на краля. Короната на покойния крал беше много голяма и когато сегашният крал я нахлупи на главата си, тя му стигна до носа. Извикахме златари, те я стесниха и сега му е точно по мярка... Затова ли ви трябват две корони – една по-голяма и друга – по-малка, господин директоре?

ЧАРЛЗ: Не, господарю, по-малката корона е за кралицата. В пиесата има кралица.

ПОЛОНИЙ: О, да, естествено. Как забравих. „Убийството на Гонзаго”. В оригинал ли я играете?

СУФЛЪОРЪТ: Не, господарю! Тук има дописани...

БЕНВОЛИО: Той не знае, господарю. В оригинала липсваха няколко листа и аз ги възстанових по памет.

ПОЛОНИЙ: Не ви се бъркам, господа. Имате пълна свобода на действие. Гласувам ви абсолютно доверие. Къде е жена Ви, господин директор?

ЧАРЛЗ: Семейни недоразумения, господарю.

Топовен гърмеж.

ПОЛОНИЙ: Съветвам Ви да я намерите, защото след малко започва кралският пир. Вече се смрачава, господа, няма ли да спите?

ЧАРЛЗ: О, не, господарю, ще репетираме цялата нощ.

ПОЛОНИЙ: И вашата не е лесна, господа. Когато другите спят или гуляят, вие работите. Покажете ми това, което сте репетирали.

ЧАРЛЗ: Не е готово, господарю.

ПОЛОНИЙ: Обиждате ме, аз съм професионалист.

ЧАРЛЗ: Добре! Бенволио, Амалия, Хенри, хайде! Вземете короните. Начало!

Артистите показват пантомимата.

ПОЛОНИЙ: Великолепно, господа... Само че защо толкова много Ви трепери ръката, младежо! По-храбро, по-храбро с отровата. А Вие, девойко, сте прекалено студена към ласките му. Повече страст, повече страст... Да видим нататък.

ЧАРЛЗ: Дотук сме стигнали, господарю. Това е само пантомимата. Нататък следва текстът.

ПОЛОНИЙ: Разчитам на вас. По всичко изглежда, че ще заслужите дукатите, които ви плащаме.

Топовен гърмеж.

Кралят вдигна първата наздравница. Налага се да ви напусна, господа. Може би ще ви посетя утре. А ти запомни, младежо – в една страна, в която всички са гърбави, се налага или да бъдеш гърбав или поне да показваш, че си гърбав (*излиза*).

ХЕНРИ: Чу ли, дъртако!

БЕНВОЛИО: Чух.

ХЕНРИ: Какво ме плашиш тогава? Какви ми ги надрънка. Виждаш ли.

БЕНВОЛИО: Да виждаш е лесно, трудно е да предвиждаш.

ХЕНРИ: Хайде, хайде, омръзнаха ми твоите плитки мъдрости. Голям удар ще направим, господин директор.

ЧАРЛЗ: Голям удар, Хенри... Къде ли се е запиляла тази Елизабет?

АМАЛИЯ: Да отида да я потърся.

ЧАРЛЗ: Ти?!

АМАЛИЯ: Вече познавам замъка.

ЧАРЛЗ: Няма да мърдате отгук. Хайде, повторете пантомимата и продължавайте нататък... Хенри, подай ми меча (*взема меча, излиза*).

ЯВЛЕНИЕ II: Коридор в замъка. Елизабет, после Хорацио.

ЕЛИЗАБЕТ (*плаче до една колона*).

ХОРАЦИО: Защо плачеш, Елизабет?

ЕЛИЗАБЕТ: Я се разкарай.

ХОРАЦИО: Никаква сила не може да ме накара да си отида, Елизабет.

ЕЛИЗАБЕТ: Виж го тоя! Какво си се лепнал за мен?

ХОРАЦИО: Няма по-мощна водна сила на света, Елизабет, от женските сълзи.

ЕЛИЗАБЕТ: Стара съм вече за такива превземки, господин... как ти беше името.

ХОРАЦИО: Хорацио. Археолог. Археолозите се интересуват единствено от старите неща, Елизабет.

ЕЛИЗАБЕТ: Като ти цапна един, ще видиш колко съм стара.

ХОРАЦИО: Прекрасна си, когато се разгневиш.

ЕЛИЗАБЕТ: Какво искаш?

ХОРАЦИО: Една целувка.

ЕЛИЗАБЕТ: Ха!

ХОРАЦИО: Как да те разбирам.

ЕЛИЗАБЕТ: Както искаш.

ХОРАЦИО: Позволяваш ми?

ЕЛИЗАБЕТ: Само че не тук.

ХОРАЦИО: А къде?

ЕЛИЗАБЕТ: Пред мъжа ми! Да види с очите си! Хайде да вървим!

ХОРАЦИО: Почакай, Елизабет.

ЕЛИЗАБЕТ: Изпари ти се май желанието. Всички сте такива. Искайте тайно, на тъмно и после бягате.

ХОРАЦИО: Аз се пошегувах, Елизабет.

ЕЛИЗАБЕТ: Така ли? Ами тогава и аз да се пошегувам (*прегръща го и му ухапва ухото*).

ХОРАЦИО: Ох!... Какво направи! Отиде ми ухото!
ЕЛИЗАБЕТ: Нищо ти няма.
ХОРАЦИО: Пусна ми кръв.
ЕЛИЗАБЕТ: Дай да видя... На ти тази кърпа.
ХОРАЦИО: Защо го направи?
ЕЛИЗАБЕТ: Да си имаш обещане на ухото. Запомни, младежо, жените искат да бъдат обичани бруто, а не нето... Боли ли те?
ХОРАЦИО: Наболява ме... Защо си сама?
ЕЛИЗАБЕТ: Защо питаш?
ХОРАЦИО: Къде са другите?
ЕЛИЗАБЕТ: Иди си ги намери.
ХОРАЦИО: Чарлз ли те изгони?
ЕЛИЗАБЕТ: Мене! Мене никой никога не може да ме изгони, ако аз сама не си отида.
ХОРАЦИО: Да вървим.
ЕЛИЗАБЕТ: Слушай. Каж ми каква е тази игра, която я играете.
ХОРАЦИО: По-тихо, Елизабет.
ЕЛИЗАБЕТ: Пуснете ни да си ходим. Не ни трябва проклетите ви дукати.
ХОРАЦИО: Не зависи от мене.
ЕЛИЗАБЕТ: От принца ли?
ХОРАЦИО: Не зависи вече и от принца.
ЕЛИЗАБЕТ: Тогавата от оня хитрец Полоний?
ХОРАЦИО: Не викай... Машината се е завъртяла. Никой не може да я спре.
ЕЛИЗАБЕТ: Тогавата отивам при краля.
ХОРАЦИО: Не ме размивай. Кой ще те пусне?
ЕЛИЗАБЕТ: Тогавата ще отида при кралицата. Тя е жена, ще ме разбере.
ХОРАЦИО: Кралицата не е на себе си, даже да успееш да стигнеш до нея. Жената е в меден месец.
ЕЛИЗАБЕТ: Не я е срам!
ХОРАЦИО: Мълчи де! Ама, че гласище имаш... Тръгвай!
ЕЛИЗАБЕТ: Аз там не се връщам. Мъжът ми да дойде да ме извика.

ЯВЛЕНИЕ III: Същите и Чарлз.

ЧАРЛЗ: Ето, дойдох! Какво правите тук?
ЕЛИЗАБЕТ: То си е наша работа.
ЧАРЛЗ: Какво Ви е на ухото, господине? Вие имате кръв?!
ХОРАЦИО: Кръв? Не може да бъде.
ЧАРЛЗ: Не ме правете на глупак. Какво сте правили тук двамата?
ЕЛИЗАБЕТ: А тебе какво те интересува.

ЧАРЛЗ: Това е твоята кърпа?!

ЕЛИЗАБЕТ: Как позна!

ЧАРЛЗ: Господине, приемоте моето най-дълбоко презрение!

ЕЛИЗАБЕТ: Охо! Той играе на ревност. Я не се превземай.

ЧАРЛЗ: Господин Хорацио, призовавам Ви на дуел.

ЕЛИЗАБЕТ: Дуел! За мене! Не може да бъде.

ХОРАЦИО: С мечове или с шпаги, господине?

ЧАРЛЗ: Оръжието ще изберете Вие.

ЕЛИЗАБЕТ: Я стига, я стига, че като ви почна и двамата...

ЧАРЛЗ: Той те е оскърбил, Елизабет.

ЕЛИЗАБЕТ: И ти си готов да дадеш живота си за мене?

ЧАРЛЗ: Живота си? Какво говориш? Че аз този хърбав студент ще го промуша за пет секунди.

ХОРАЦИО: Тогава излиза, че аз съм готов да дам живота си за теб, Елизабет.

Топовен гърмеж.

ЕЛИЗАБЕТ: Този топ ми проглуши ушите. Да не е почнала войната с норвежеца Фортинбрас?

ЧАРЛЗ: После ще ти обясня. Прибирай се при другите.

ЕЛИЗАБЕТ: Сама?

ЧАРЛЗ: Сама.

ЕЛИЗАБЕТ: А ти какво ще правиш?

ЧАРЛЗ: Нали виждаш, ще се бия за тебе.

ЕЛИЗАБЕТ: Обещай ми, че няма да го убиеш.

ЧАРЛЗ (*размахва меча*): О, небеса! Тя е влюбена в него! Теб ще убия, измамнице! Махни се от очите ми!

ЕЛИЗАБЕТ: Чарлз, опомни се!

ЧАРЛЗ: Тръгвай!

ЕЛИЗАБЕТ: Къде да вървя? Господи! Той не е на себе си.

ЧАРЛЗ: Право в залата! Кажете на Хенри и Бенволио да изпразнят сандъка.

ЕЛИЗАБЕТ: Защо?

ЧАРЛЗ: Да сложим вътре трупа му.

ХОРАЦИО: Сбогом, Елизабет. Аз те обичах.

ЕЛИЗАБЕТ: Сам си го търсеше (*излиза*).

ЯВЛЕНИЕ IV: Хорацио, Чарлз.

ЧАРЛЗ (*избухва в смях*): Глупава е по рождение. Овчарка!

ХОРАЦИО: Извинявай, Чарлз.

ЧАРЛЗ: А, няма нищо. Най-много да си я ошипал по задника.

ХОРАЦИО: Без задни мисли, Чарлз.

ЧАРЛЗ: Не се съмнявам. Нейният задник задни мисли не може да събуди.

ХОРАЦИО: Не си справедлив към нея.

ЧАРЛЗ: Омръзнала ми е до смърт. Утре ще я пратя при баща ѝ да му пасе стадото... Стига да излезем живи оттук.

ХОРАЦИО: Как е настроението?

ЧАРЛЗ: Зле.

ХОРАЦИО: Знаят ли?

ЧАРЛЗ: Знаят.

ХОРАЦИО: Всичко ли?

ЧАРЛЗ: Почти.

ХОРАЦИО: Ти ли им каза?

ЧАРЛЗ: Бенволио.

ХОРАЦИО: Нося ти пет хиляди дуката.

ЧАРЛЗ: Кой ги праща?

ХОРАЦИО: Принц Хамлет.

ЧАРЛЗ: Малко са.

ХОРАЦИО: Недей се пазари! Това са последните му студентски спестявания.

ЧАРЛЗ: Ставаше дума за още петнайсет хиляди.

ХОРАЦИО: Тях ще получиш от Полоний. Тези са отделно.

ЧАРЛЗ: Полоний също знае.

ХОРАЦИО: Зная, че знае.

ЧАРЛЗ: Не знаех, че знаеш, че знае.

ХОРАЦИО: А аз знаех, че не знаеш.

ЧАРЛЗ: Какво си знаел?

ХОРАЦИО: А ти какво не си знаел?

ЧАРЛЗ: Хитър си, но и аз не съм глупав.

ХОРАЦИО: Не съм глупав, но и ти си хитър.

ЧАРЛЗ: Ако ме питат, ще кажа, че ти си ми дал листите.

ХОРАЦИО: Трудно ще го докажеш.

ЧАРЛЗ: Елизабет е свидетел.

ХОРАЦИО: Тя ти е жена.

ЧАРЛЗ: Почеркът е на Хамлет.

ХОРАЦИО: Той е неприкосновен.

ЧАРЛЗ: Защото е луд?

ХОРАЦИО: Защото е принц. Да му мислим ние с тебе.

ЧАРЛЗ: Прав е Бенволио – ние сме пионките. Ти коя фигура си? Офицерът.

ХОРАЦИО: Конят.

ЧАРЛЗ: Добре си го изчислил. Значи шах на краля?

ХОРАЦИО: Шах-шех. Не забравяй кралицата.

ЧАРЛЗ: Не знам.

ЧАРЛЗ: А аз знам. Кралят ще обезглави пионките.

ХОРАЦИО: Елементарно.

ЧАРЛЗ: Но вярно.

ХОРАЦИО: Ще ти предложи следния вариант... Кой ви повика тук?

ЧАРЛЗ: Съветникът Полоний.

ХОРАЦИО: А кой присъства на репетицията?

ЧАРЛЗ: Съветникът Полоний.

ХОРАЦИО: Тогава?

ЧАРЛЗ: Искаш да кажеш...

ХОРАЦИО: Именно.

ЧАРЛЗ: Не ми изглежда толкова глупав.

ХОРАЦИО: Напротив. От много ум се вършат най-големите глупости.

ЧАРЛЗ: Негова работа. Това не ме засяга.

ХОРАЦИО: И не е нужно... Ще се видим утре вечер на представлението.

ЧАРЛЗ: Предпазлив си.

ХОРАЦИО: Налага се.

ЧАРЛЗ: Мислих, че си тръгнал за идеята.

ХОРАЦИО: За коя идея?

ЧАРЛЗ: Да речем за приятелството.

ХОРАЦИО: Запомни го от мен, Чарлз. Всеки човек има само един приятел на този свят.

ЧАРЛЗ: И кой е той?

ХОРАЦИО: Собственото му аз. Така че моят единствен приятел се казва Хорацио. И никой друг. Разбра ли?

ЧАРЛЗ: Разбрах.

ХОРАЦИО: Довиждане, приятелю.

Топовен гърмеж.

ЯВЛЕНИЕ V: Хенри, Бенволио, Амалия, Суфльорът.

ХЕНРИ: Топът пак гръмна. Много често надига бокала този крал.

АМАЛИЯ: Чарлз се забави. Да не се е случило нещо с Елизабет?

БЕНВОЛИО: Искат ти се, нали?

АМАЛИЯ: Лъжеш се. Тя е добра жена и аз я обичам.

БЕНВОЛИО: Госпожице, ти май си нещо гузна?

АМАЛИЯ: Виновна съм пред нея.

ХЕНРИ: Легна ли вече с господин директора? Кога успя?

АМАЛИЯ: Затвори си устата, некадърник!

ХЕНРИ: Онази вечер друго ми говореше.

АМАЛИЯ: Какво съм ти говорила не помня, но че си некадърник – няма съмнение.

ХЕНРИ: Ела да те утеша и друга песен ще запееш.

АМАЛИЯ: Махни се, не мога да те търпя.

ХЕНРИ: Старче, Амалия е влюбена! Това не може да бъде.

ЯВЛЕНИЕ VI: Същите, Елизабет.

ЕЛИЗАБЕТ: Хенри, изпразни сандъка.

ХЕНРИ: Защо, госпожо? Къде се губихте толкова време.

ЕЛИЗАБЕТ: Изпразни сандъка ти казвам! Ще сложим в него един труп.

ХЕНРИ: Труп?! И чий ще бъде той.

БЕНВОЛИО: Сигурно твоят.

АМАЛИЯ: Къде е Чарлз?

ЕЛИЗАБЕТ: Тебе какво те интересува.

АМАЛИЯ: Къде е Чарлз? Да не си го убила? Господи!

ЕЛИЗАБЕТ: Млъкни, пачавро.

БЕНВОЛИО: Къде е Чарлз, Елизабет?

ЕЛИЗАБЕТ: Чарлз уби на дуел един младеж, който си позволи да ме ухажда.

АМАЛИЯ: Тебе?! Я не си измисляй.

ЕЛИЗАБЕТ: Ще видим. След малко ще докара трупа му.

СУФЛЪОРЪТ: В сандъка не може.

ЕЛИЗАБЕТ: Защо?

СУФЛЪОРЪТ: Ще се вмирише и ще го открият по миризмата.

ЕЛИЗАБЕТ: Утре вечер ще го изнесем.

СУФЛЪОРЪТ: Няма да стане.

ЕЛИЗАБЕТ: Защо?

СУФЛЪОРЪТ: Защото скоро няма да излезете оттук, ако изобщо излезете.

БЕНВОЛИО: А ти?

СУФЛЪОРЪТ: Аз ще изляза.

ЕЛИЗАБЕТ: Ти ще излезеш с краката напред. Изпразни сандъка.

СУФЛЪОРЪТ: Не ми крещи! Аз съм суфлър, а не слуга.

ЕЛИЗАБЕТ: Я го виж тоя! Като се върне мъжът ми, ще те изхвърли от трупата.

АМАЛИЯ: Изпразни сандъка, Хенри.

ХЕНРИ (*изпразва сандъка, като вади ризници, мечове*): Интересно с какво се е дуелирал господин директорът.

ЕЛИЗАБЕТ: Как с какво. С меч.

ХЕНРИ: Но аз му дадох картонения меч, Елизабет. Бутафорния.

ЕЛИЗАБЕТ: Господи!

АМАЛИЯ: Господи!

ЕЛИЗАБЕТ: Той го е убил!... Чарлз!... Къде си?... Жив ли си, Чарлз!

ЯВЛЕНИЕ VII: Същите, Чарлз.

ЧАРЛЗ: Какво има, Елизабет?

ЕЛИЗАБЕТ: Значи си жив!

ЧАРЛЗ: А ти какво искаше. Да ме убият ли?

ЕЛИЗАБЕТ: Къде е трупът?

ЧАРЛЗ: Скрих го на сигурно място.

ЕЛИЗАБЕТ: Подай ми меч.

ЧАРЛЗ: За какво ти е?

ЕЛИЗАБЕТ: Дай го.

ЧАРЛЗ: Не може. С оръжие шега не бива.

ЕЛИЗАБЕТ (*изтръгва му меч, подгонва го и го бие отзад като с тояга*): Лъжец! Развратник! Дуел, а! За мене, а! Ще ти дам аз на тебе един дуел!

ЯВЛЕНИЕ VIII: Същите, Офелия.

ОФЕЛИЯ: Браво, браво, господине! Това ли е комедията, която ще покажете утре? Много е смешно, може ли да погледам?... Но защо спряхте, продължавайте, моля... аз може би попречих на вашата репетиция, но така ми се иска да остана... Трябва ли да си вървя?

ЧАРЛЗ: Какво говорите, млада господарке, останете, разбира се.

ОФЕЛИЯ: Лола, ти каква роля играеш?

АМАЛИЯ: Кралицата, скъпа Офелия.

ХЕНРИ: Охо! Вие откога сте толкова близки?

ЕЛИЗАБЕТ: Кралицата ще бъда аз.

АМАЛИЯ: Отстъпвам ти я, Елизабет.

БЕНВОЛИО: Чарлз, а аз ти отстъпвам краля.

ХЕНРИ: Луциан не си го давам.

ЧАРЛЗ: Тишина! Каква е тази анархия! Кой какво ще играе решавам аз. Извинете, господарке.

ОФЕЛИЯ: Наричайте ме Офелия. Толкова е забавно при вас... Какъв голям сандък. Ако татко ме потърси, ще ме скриете в него... Така е досаден този кралски пир.

Топовен гърмеж.

Ето, кралят пак вдига бокала. След малко ще произнесе реч. Все едно и също. Двеста души го зяпнали в устата, татко ме настъпва под масата да

не се кикотят. Как няма да се кикотиш. Представяш ли си, Лола, главният виночерпец отпива от каната и всички чакаме дали ще се отрови. Толкова е смешно. И чак тогава налива в бокала на краля. После идва кралският готвач да опита печеното и пак чакаме дали ще се отрови, а той стои глупаво, ето така... Вие се засмяхте, значи добре изобразявам. Артистът трябва да умее да изобразява, нали? А сега ще ви изобразя... ще ви изобразя... кого да ви изобразя? Началника на швейцарската стража! Той ходи ето така... И муш! муш! с меч под масата. Проверява за някой скрит убиец. А сега ще ви изобразя кралицата... Прегръща Хамлет и се усмихва на краля:

*„Хвърли таз мрачна краска, сине мой,
и ласкаво във краля ни се вгледай.
Не бива вечно, свел очи, да дириши
в земята своя доблестен баща.
Да губим близки, знаеш го добре,
е тъй нормално – всичко живо мре.“*

Лицемерка! Да не ме обадите на татко. Благодаря за аплодисментите, млади господине, как Ви беше името?

ХЕНРИ: Хенри, прекрасна господарке. Вие сте родена артистка.

ОФЕЛИЯ: Излъгах татко, че отивам да спя след като краля завърши скучната си реч. Сега ще ви го изобразя как я произнася.

СУФЛЪОРЪТ: Недейте, милостива господарке.

ОФЕЛИЯ: Защо, господине?

СУФЛЪОРЪТ: Не мога да допусна в мое присъствие да се подигравате на краля. Длъжен съм да реагирам. Иначе ставам Ваш съучастник.

ОФЕЛИЯ: Шегувате се, господине. Аз не се подигравам, а изобразявам. Момент да си сложа короната. Тази е много голяма.

ХЕНРИ: Ето Ви по-малката.

ОФЕЛИЯ: Благодаря, Хенри... И така аз съм Кралят:

*„Макар смъртта на скъпия ни брат
във паметта ни още да е прясна
и да е редно нашите сърца
да тънат в скръб, а Дания да бъде
от край до край едно голямо чело,
набръчкано от жал...“*

Тук той плаче. И всички плачат. После прави пауза, въздъхва, всички въздъхват и продължава:

*„Все пак умът,
надмогнал чувствата ни, повелява
за брат си спомняйки с по-мъдра горест
да помним и за себе си...“*

Тук той се усмихва и всички се усмихват:

*„Затуй ний дадохме ръка на тази своя
снаха до скоро, а сега кралица,
на Дания, и в смес от скръб и радост,
на тъжен пир сред весела жалейка,
при равновесни щастие и мъка,
тъй да се каже със едно око
усмихнато, а другото във сълзи –
я взехме за съпруга...”*

Тук кралят надига бокала и всички пият. После преминава на външната политика и на отношенията ни с Норвегия и Фортинбрас.

ЧАРЛЗ: Какво се говори в двореца, ще ни нападне ли Фортинбрас?

ОФЕЛИЯ: Не се интересувам, господине. Разправят, че бил млад и красив. Принц Хамлет го познавал... Имам ли данни за артистка, как мислите?

ЧАРЛЗ: При малко повече школовка можете да играете във всеки първокласен театър.

ОФЕЛИЯ: Ще ме вземете ли със себе си?

ЕЛИЗАБЕТ: Я пък тая!

ЧАРЛЗ: Невъзможно е, милостива господарке. Баща Ви няма да Ви пусне.

ОФЕЛИЯ: Няма да го питам. Не искам да ходя в манастир... Лола, как беше тази песен „И след зората бе момата не толкова мома...” Татко идва! Скрийте ме в сандъка.

ХЕНРИ: Влизайте бързо.

ЯВЛЕНИЕ IX: Същите, Полоний.

ПОЛОНИЙ: Господа, време е да спите. Минете в спалната зала. Кралският пир започва – никой не може да се разхожда из замъка.

АМАЛИЯ: Че той започна преди два часа, господарю.

ПОЛОНИЙ: Дотук беше официалната част, девойко. Кралицата се прибра в покоите си и истинският пир сега започва. Затова, пригответи се!

АМАЛИЯ: Пак ли, господарю?

ПОЛОНИЙ: Пак, девойко. Кралят те вика.

ЕЛИЗАБЕТ: Нищо чудно – каквато девойката, такъв и...

ЧАРЛЗ: Млък!... Господарю, артистката ми е уморена. Утре трябва да е свежа за представлението.

АМАЛИЯ: Не говорете от мое име, господин директор.

ЧАРЛЗ: Амалия!

АМАЛИЯ: Господин директоре!

ЕЛИЗАБЕТ: Чарлз!

ХЕНРИ: Издигаш се, девойко.

БЕНВОЛИО: Господарю, ако не успеем да се подготвим, ще ни пуснете ли да си вървим?

ПОЛОНИЙ: Какво говориш, Бенволио? Такива опитни артисти! Хайде, хайде, вървете да спите. Утре имате цял ден за репетиции.

Артистите излизат.

ЯВЛЕНИЕ X: Полоний, Амалия.

АМАЛИЯ: Трябва ли да се преоблека, господарю?

ПОЛОНИЙ: И така си добре.

АМАЛИЯ: Какво ще получа в замяна?

ПОЛОНИЙ: Не се надявай да станеш придворна дама.

АМАЛИЯ: Какво трябва да правя?

ПОЛОНИЙ: Ще пееш и ще танцуваш. После ще видим. Лично те препоръчах на краля.

АМАЛИЯ: Искам да зная какво ще получа.

ПОЛОНИЙ: А ти какво искаш?

АМАЛИЯ: Да ме назначите прима в постоянния кралски театър.

ПОЛОНИЙ: Много си скромна.

АМАЛИЯ: Знам си цената.

ПОЛОНИЙ: Постарай се тогава.

АМАЛИЯ: Къде да вложа повече старание – на сцената или в леглото? Кралят бива ли го?

ПОЛОНИЙ: Не съм питал кралицата.

АМАЛИЯ: Ама тя ще присъства ли?

ПОЛОНИЙ: Кучка! Тръгвай пред мен (*излизат*).

ЯВЛЕНИЕ XI: Офелия, после Суфльорът.

ОФЕЛИЯ (*излиза от сандъка, оглежда реквизита, маските, забавлява се*).

СУФЛЪОРЪТ: Милостива господарке.

ОФЕЛИЯ: Ох, уплашихте ме, господине.

СУФЛЪОРЪТ: Ще ми направите ли една услуга?

ОФЕЛИЯ: С най-голямо удоволствие.

СУФЛЪОРЪТ: Бихте ли предали това на баща си (*подава ѝ листи*).

ОФЕЛИЯ: Но това е почеркът на принц Хамлет!

СУФЛЪОРЪТ: Сигурна ли сте?

ОФЕЛИЯ: Имах толкова писма от него. Върнах му ги всичките.

СУФЛЪОРЪТ: Вероятно го ненавиждате?

ОФЕЛИЯ: Защо ме питате?

СУФЛЪОРЪТ: Зная, че още го обичате.

ОФЕЛИЯ: Как си позволявате!

СУФЛЪОРЪТ: Покорно моля за извинение, но се касае за живота на принца. Ние с Вас трябва да го спасим. Прочетете това и ще се убедите.

ОФЕЛИЯ: Няма да го прочета, господине. Вие играете някаква недостойна игра.

СУФЛЪОРЪТ: Аз нищо не искам в замяна. Направил съм препис. Моля Ви само да предадете оригинала на баща си.

ОФЕЛИЯ: Защо не му го предадохте лично, когато беше тук?

СУФЛЪОРЪТ: Не можах да остана с него насаме.

ОФЕЛИЯ: И какво трябва да направи баща ми?

СУФЛЪОРЪТ: Да спре това опасно представление, което застрашава живота на принца.

ОФЕЛИЯ: Не съм толкова наивна, господине. Животът на един принц не може да бъде в опасност. Вие за своя живот ли се плашите?

СУФЛЪОРЪТ: Ни най-малко, милостива господарке. Аз съм само суфлър. Последната дупка на флейтата.

ОФЕЛИЯ: Но искате да станете директор на театър, нали?

СУФЛЪОРЪТ: Никой не е безгрешен, мъдра господарке.

ОФЕЛИЯ: И какви са тези листи?

СУФЛЪОРЪТ: Пиеса от принц Хамлет.

ОФЕЛИЯ: И за какво се разказва в тази пиеса?

СУФЛЪОРЪТ: За краля, господарке. В нея се изобразява самият крал.

ОФЕЛИЯ: Чудесно, господине. Това ще му достави голямо удоволствие.

СУФЛЪОРЪТ: Но той е изобразен в сатиричен план. И не само той, а и кралицата.

ОФЕЛИЯ: О, това ще бъде толкова забавно.

СУФЛЪОРЪТ: Мислите ли?

ОФЕЛИЯ: Дайте ми тези листи, господине. Ще ги задържа за спомен от принца. В манастирската килия ще имам много време да ги чета.

СУФЛЪОРЪТ: Все пак имайте предвид, че съм Ви предупредил, благородна господарке. Ако се наложи, надяваме се, че ще го потвърдите.

ОФЕЛИЯ: Ще се видим утре вечер на представлението, господине... До утре вечер на представлението.

ЯВЛЕНИЕ XII: *Игралната зала в замъка. Сцената. Зад кулисите. Артистите.*

ЧАРЛЪЗ: Всичко е готово. Кралят и кралицата заеха местата си. След малко започваме.

ХЕНРИ: Къде ми е отровата? Изгубих си отровата.

ЧАРЛЗ: Без паника. Провери в сандъка.

ХЕНРИ: Проверих, няма я.

БЕНВОЛИО: Ще минеш без отрова. Казах, че ухото ме боли.

ХЕНРИ: Без отрова не мога. Ти ли я скри?

ЧАРЛЗ: Бенволио, дай отровата.

БЕНВОЛИО: За какъв ме вземаш, Чарлз! Допускаш ли, че мога да я скрия?

ГЛАСЪТ НА КРАЛЯ: Как се чувства нашият племенник Хамлет?

ГЛАСЪТ НА ХАМЛЕТ: Превъзходно! На въздушна диета! Тъпча се с въздух, пълен с обещания. И гъска не се угоява така.

ГЛАС – КРАЛЯ: Нямам нищо общо с този отговор, Хамлет. Как да приема думите Ви!

ГЛАС – ХАМЛЕТ: А аз как да си ги взема обратно?

БЕНВОЛИО: Не ми харесва този диалог. Чуваш ли как се хапят, Чарлз. Защо не играеш вместо мене?

ЧАРЛЗ: Късно е вече.

БЕНВОЛИО: И без това не си знам текста.

ЧАРЛЗ: Ще слушаш суфльора. Елизабет, как си?

ЕЛИЗАБЕТ: Сети се да ме попиташ. Онази изчезна – пак аз да те спасявам.

ЧАРЛЗ: Дръж се, моето момиче.

ЕЛИЗАБЕТ: Спокойно, Чарлз.

ГЛАС – ХАМЛЕТ: Ваша милост, казвахте, че сте играли в университета?

ГЛАС – ПОЛОНИЙ: Да, принце, и минавах за добър актьор.

ГЛАС – ХАМЛЕТ: А какво изпълнявахте?

ГЛАС – ПОЛОНИЙ: Юлий Цезар, принце. И ме убиваха в Капитолия. Брут ме убиваше.

ГЛАС – ХАМЛЕТ: Колко брутално: да убива такова капитално теле.

ХЕНРИ: Ама как му го каза, а? Направо го уби!

ЧАРЛЗ: Намери ли отровата?

ХЕНРИ: Никъде я няма.

ЧАРЛЗ: Тогавя ще маркираш с въображаема стъкленица.

БЕНВОЛИО: Чарлз, нищо не помня от текста. Блокирах!

ЧАРЛЗ (*на суфльора*): Дай пиесата. (*взема я*) Какво е това!

СУФЛЪОРЪТ: Препис.

ЧАРЛЗ: Къде е оригиналът?

СУФЛЪОРЪТ: Унищожих го.

ЧАРЛЗ: Защо?!

СУФЛЪОРЪТ: Искате да ни обезглавят ли?

ЧАРЛЗ: Какво си направил, нещастнико. Сега кой ще ни повярва, че текстът е от принц Хамлет... Идиот! Пълен идиот!

СУФЛЪОРЪТ: От принц Хамлет? Не съм знаел, господин директор. Защо не ми казахте. Мислех, че Вие сте го написали.

ЧАРЛЗ: Подлец! Като свърши представлението ще те изхвърля от трупата. Готови за начало!

ГЛАС – КРАЛИЦА: Ела насам, мили ми Хамлет. Седни до мен.

ГЛАС – ХАМЛЕТ: Благодаря, майчице. Тук има по-силен магнит. Госпожице, мога ли да легна между коленете Ви?

ГЛАС – ОФЕЛИЯ: Не, господарю.

ГЛАС – ХАМЛЕТ: Помислихте, че Ви искам нещо лошо?

ГЛАС – ОФЕЛИЯ: Нищо не мисля, господарю.

ГЛАС – ХАМЛЕТ: Макар че съвсем не е лошо да легнеш между момински крачета.

ЕЛИЗАБЕТ: Как може да говори такива мръсотии! И това ми било принц!

ЧАРЛЗ: Нали знаеш, че е полудял.

БЕНВОЛИО: Как ще докажеш, че текстът е негов?

ЧАРЛЗ: Всички ще потвърдите. Начало! Бенволио, Елизабет, излизайте.

Тръбен звук.

Пантомима.

Бенволио, Елизабет, после Хенри.

Влизат Крал и Кралица, нежно прегърнати. Тя коленичи и изразява своята вяроност към него. Той ѝ помага да се вдигне и скланя глава на нейното рамо, после ляга на постелята от цветя. Тя вижда, че той спи и го оставя. След малко влиза друг човек – той взима короната, целува я, изсипва отрова в ухото на спящия и го оставя. Кралицата се връща, намира Краля мъртъв и изразява отчаяние. Отровителят също се връща, следван от двама служители и се преструва, че ѝ изказва съболезнованията си. Трупът бива изнесен. Отровителят приласкава Кралицата, тя отначало го отхвърля, но после приема любовта му. Излизат.

ЕЛИЗАБЕТ: Как беше?

ЧАРЛЗ: Великолепно, Елизабет!

БЕНВОЛИО: Ще ми се пръсне сърцето.

ХЕНРИ: Това, че му наливам отрова в ухото изобщо не се разбира.

ЧАРЛЗ: Спокойно! Сега съм аз. Казвам Пролога и вие излизате.

ГЛАС – ОФЕЛИЯ: Какво означава това, господарю.

ГЛАС – ХАМЛЕТ: Шушу-мушу, знам ли ги? Не е на добро.

ГЛАС – ОФЕЛИЯ: Навярно предават съдържанието на пиесата.

Влиза Чарлз – Прологът.

ГЛАС – ХАМЛЕТ: Този приятел ще ни каже. Актьор тайна не пази.
Каквото са научили, всичко издърнкват.

ЧАРЛЗ – ПРОЛОГ:

Ний молим със смирение
да чуете с търпение
туй наше представление. (*Излиза.*)

ГЛАС – ХАМЛЕТ: Туй пролог ли беше или надписче за пръстен?

ГЛАС – ОФЕЛИЯ: Наистина, господарю, беше малко кратък.

ГЛАС – ХАМЛЕТ: Като женска любов.

Влизат Бенволио – Крал и Елизабет – Кралица.

КРАЛ (*Бенволио*):

На Аполон сияещият впряг
завърши трийсти кръг над глъб и бряг
и тридесет дузини от луни
небето над вода и твърд смени,
откак Амур сърцата ни владей
и сплита ни ръцете...

СУФЛЪОРЪТ: Хименей.

КРАЛ: Хименей.

КРАЛИЦА (*Елизабет*):

Дано и още толкоз преброим
слънца, луни, съпруже мой любим,
но във последно време чувствам аз –
не сте добре и страх ме е за Вас...

КРАЛ:

На този свят ще бъда малко ощ,
усещам... чезне... (*на суфлъора*) текста

СУФЛЪОРЪТ:

...жизнената мощ.

КРАЛ:

Усещам чезне жизнената мощ.
На трона ти оставаш подир мен
и ако мъж намериш някой ден,
за теб достоен...

КРАЛИЦА:

Моля ти се, спри!
Да го помисля подло е дори:
вдовицата, която взима друг
убийца е на своя пръв съпруг,
и таз, която легне с друг веднъж,

повторно умъртвява своя мъж.

КРАЛ:

Ти искрена си, ангел мой любим,
но често ний решения меним
и даваш ти пред мен обет велик
за вдовство до последния си миг,
но този твой обет свещен и твърд
боя се, ще умре със мойта смърт.

КРАЛИЦА:

О, гладна да стоя, да крея в мрак,
да нямам радост, нито отдих благ,
от черни мисли да не виждам мир,
да бъде мойта волност в манастир,
ако вдовица станала веднъж
застана пред олтара с втори мъж.

ГЛАС – ХАМЛЕТ: Ами, ако наруши клетвата си, а?

ЧАРЛЗ: Продължавай.

КРАЛ: О-о!...

СУФЛЪОРЪТ: О, вярвам ти...

КРАЛ:

О, вярвам ти! Но остави ме сам,
отпаднал съм и на съня ще дам
да ме подсили... (*ляга и заспива*)

КРАЛИЦА:

Да, дремни си час
и нека зло не мине между нас (*излиза*).

ЧАРЛЗ: Браво, Елизабет!

ЕЛИЗАБЕТ: Обърках текста. Съкратих половината.

ЧАРЛЗ: Няма значение.

ГЛАС – ХАМЛЕТ: Харесва ли Ви пиесата, госпожо?

ГЛАС – КРАЛИЦА: Мисля, че дамата прекалено много се зарича.

ГЛАС – КРАЛ: Знаете ли съдържанието? Да няма нещо осъдително в него?

ГЛАС – ХАМЛЕТ: Едно отравяне на шега. Абсолютно нищо осъдително.

ГЛАС – КРАЛ: Как се казва пиесата?

ГЛАС – ХАМЛЕТ: „Мишеловката”. Названието на драмата има преносен смисъл. В смисъл, че драмата е пренесена. Това е едно убийство, което е станало във Виена. Сега ще видите, дяволска машинация, но какво от това? Вас, ваше величество, и всички ние, които имаме чисти съвестии, то не ни засяга. Който го сърби крастата, той да се дръгне. Ние, какво?

Влиза Хенри – Отровителят.

А този е някой си Луциан – племенник на краля.

ГЛАС – ОФЕЛИЯ: Вие сте същински хор, господарю. Давате отлични осветления.

ГЛАС – ХАМЛЕТ: Да. И мога да светя на Вас и любовника Ви...

ГЛАС – ОФЕЛИЯ: Бодлив сте, господарю, бодлив.

ГЛАС – ХАМЛЕТ: И ще има да охкате, докато ми се притъпи бодилът.

ГЛАС – ОФЕЛИЯ: О, от трън на глог.

ГЛАС – ХАМЛЕТ: Ами като скачате от мъж на мъж. Почвай убицецо, дявол те взел! Прекрати това безбожно гримасничене! Хайде!

ОТРОВИТЕЛ-ХЕНРИ:

Дух злокобен, час прокобен, сън удобен,
пустинно място, твърдост на ръката
и биле никнало до кръст надгробен
в тъмата, прокълнатата на Хеката,
сберете се в едно и с общи сили
живота прекъснете в тези жили (*маркира, че влива отрова*).

ГЛАС – ХАМЛЕТ: Той го отравя в неговата градина, за да му вземе престола. Оня се казва Гонзаго. А сега ще видите как убиецът успява да съблазни жената на Гонзаго.

ГЛАС – ОФЕЛИЯ: Кралят стана!

ГЛАС – ХАМЛЕТ: Какво? Изплашил се е от детска бомбичка?

ГЛАС – КРАЛИЦА: Какво Ви е, съпруже?

ПОЛОНИЙ (*качва се на сцената*): Прекратете играта!

ГЛАС – КРАЛ: Дайте светлина! Вън!

ПОЛОНИЙ: Светлина! Факли! Факли!

ЯВЛЕНИЕ XIII: Актъорите, Полоний.

ПОЛОНИЙ: Господа, вие сте арестувани. В името на краля, обвинявам ви в противодържавен заговор. Напуснете веднага залата, отвън ще ви поеме швейцарската стража.

ЧАРЛЗ: Милостиви господарю, това е някакво недоразумение.

ПОЛОНИЙ: Кой ви разреши да показвате такава пиеса? Това е провокация. Кралят не е на себе си.

ЕЛИЗАБЕТ: Я го виж тоя как се измъква. Я си ни дай парите и да се прибираме в каруците.

ПОЛОНИЙ: Запуши си устата, госпожо, защото ще те пратя направо на дръвника.

ЕЛИЗАБЕТ: Чарлз, как му позволяваш?

ЧАРЛЗ: Мълчи, Елизабет! Господарю, спомнете си, Вие вчера присъствахте на нашата репетиция.

ПОЛОНИЙ: Вие ме заблудихте, господа! Покажете ми съвсем друга пиеса.

ЧАРЛЗ: Не е вярно, господарю.

ПОЛОНИЙ: Осмеляваш се да ми противоречиш? Какво искаш да кажеш? Че аз съм одобрил това, което покажете тази вечер?

СУФЛЪОРЪТ: Милостиви господарю, мога ли да изложа някои факти?

ПОЛОНИЙ: Без повече приказки! Тръгвайте! Обясненията ще дадете на кралския екзекутор.

ХЕНРИ: Милост, господарю!

ЧАРЛЗ: Стани, Хенри. Артистът трябва да има достойнство.

БЕНВОЛИО: Да вървим, Чарлз.

ПОЛОНИЙ: Утре ще бъдете разпитани. Внимавайте какво говорите. От това зависи съдбата ви. Тръгвайте! Приберете си багажа! Всичко! Нито следа да не остане от вас! (*Артистите излизат.*)

ЯВЛЕНИЕ XIV. Полоний, Хорацио.

ХОРАЦИО: Как беше, господарю?

ПОЛОНИЙ: Отлично, Хорацио. Кралят е бесен. А Хамлет?

ХОРАЦИО: Хамлет е луд.

ПОЛОНИЙ: Значи всичко е наред.

ХОРАЦИО: И аз така мисля.

ПОЛОНИЙ: Но не и за теб, приятелю, не и за теб.

ХОРАЦИО: Какво искате да кажете?

ПОЛОНИЙ: С Хамлет е свършено, Хорацио.

ХОРАЦИО: А дали не с краля, господарю?

ПОЛОНИЙ: Чел ли си Еразъм от Ротердам, приятелю: „Кралските уши не понасят истината”?

ХОРАЦИО: А Вие чели ли сте древните гърци, господарю: „Погледът на смелия е по-силен от меча на страхливеца”.

ПОЛОНИЙ: За своя поглед ли говориш, приятелю?

ХОРАЦИО: Какво говорите, господарю, аз съм малък човек.

ПОЛОНИЙ: Малките хора винаги стават големи, когато големите се свършат.

ХОРАЦИО: Каква е Вашата прогноза, господарю?

ПОЛОНИЙ: Мисли, момче, както чувам да си бърбори непрекъснато принц Хамлет: „Мисли, мой мозък, хайде събуди се!”

ХОРАЦИО: Кралят е гол.

ПОЛОНИЙ: Може да е гол, но е крал.

ХОРАЦИО: Не можеш да излъжеш два пъти един народ по един и същи начин.

ПОЛОНИЙ: Народът е страхливо куче, а страхливото куче може само да лае, но не и да хапе.

ХОРАЦИО: А когато кучето мълчи?

ПОЛОНИЙ: Удари го веднъж и ще се ориентираш.

ХОРАЦИО: Целият народ ли да удариш, господарю?

ПОЛОНИЙ: О, не, Хорацио. Един човек е достатъчен. От най-видните. Спомни си колегата Овидий: „Гърмът удря един, но плаши мнозина”.

ХОРАЦИО: Овидий казва и друго, господарю.

ПОЛОНИЙ: Какво именно?

ХОРАЦИО: „Или изобщо не се опитвай, или довеждай работата докрай”.

ПОЛОНИЙ: Значи убийство? Добре ли съм разбрал?

ХОРАЦИО: Не съм изговорил тази дума, господарю.

ПОЛОНИЙ: Но си стигнал до този извод. Мъдър извод, момче. Датските крале могат да бъдат премахнати само физически... Но Хамлет не може да убие дори плъх.

ХОРАЦИО: Нима говоря за физическо убийство, господарю?

ПОЛОНИЙ: Няма друг начин, момче, поне засега. Армията е с краля.

ХОРАЦИО: Никаква армия не може да удържи силата на една идея, чието време е дошло.

ПОЛОНИЙ: Заблуда, приятелю, заблуда. Армия не се побеждава с идея. Армия се побеждава само с друга армия.

ХОРАЦИО: И къде е тази друга армия?

ПОЛОНИЙ: На границите ни. Норвежецът Фортинбрас чука на вратата. Той ще влезе даже, без да почука.

ХОРАЦИО: Искате да кажете, че норвежецът диктува работите на датската държава?

ПОЛОНИЙ: Косвено, момче, засега косвено, но в скоро време ще ги диктува и пряко. А когато двама се бият, третият печели.

ХОРАЦИО: Вие ли сте третият, господарю?

ПОЛОНИЙ: Ако не аз, децата ми, приятелю. Човек трябва да уреди децата си приживе. Умре ли, никой няма да се сети за тях.

ХОРАЦИО: Започвам да Ви разбирам. Значи Хамлет и Краля се унищожават взаимно – идва Фортинбрас и ви прави крал на Дания?

ПОЛОНИЙ: Стар съм за крал, момче. Синът ми Лаерт е най-подходящ за тази работа. А дъщеря ми Офелия – съпруга на Фортинбрас и кралица на Норвегия. И тогава ще настъпи мир, приятелю, мир, който народът жадува.

ХОРАЦИО: Не се ли страхувате да говорите всичко това на мене? Мога да Ви донеса на краля.

ПОЛОНИЙ: Няма да го направиш. Сигурен съм, че това ще си остане тайна, защото ти ще имаш полза от нея.

ХОРАЦИО: Когато двама души знаят нещо, то вече не е тайна.

ПОЛОНИЙ: Знам, знам! Двама души пазят една тайна, когато единият е умрял.

ХОРАЦИО: Заплашвате ли ме, господарю?

ПОЛОНИЙ: О, не, приятелю... Ти ми харесваш. С тебе ще се разбираме чудесно... Но да вървя в покоите на кралицата. Налага се да подслушам какво ще си говорят с Хамлет. Неприятно, но служба.

ХОРАЦИО: Какво ще стане с актьорите, господарю?

ПОЛОНИЙ: Наскоро кралският хирург ми показва един прясно изрязан орган от човешкото тяло, който се казва апендикс. Хората на изкуството са като апендиксите, приятелю. В спокойно състояние са безвредни, започнат ли да се обаждат, трябва да се изрежат.

ЯВЛЕНИЕ XV: РАЗПИТИ. Килия. Чарлз, Суфльорът, Екзекуторът.

ЕКЗЕКУТОРЪТ (*на суфльора*): Пиши! (*на Чарлз*) Име и професия?

ЧАРЛЗ: Името ми е Чарлз. Професия актьор, директор на театър.

ЕКЗЕКУТОРЪТ (*на суфльора*): Не пиши! (*на Чарлз*) Лъжеш!... Име и професия?

ЧАРЛЗ: Името ми е Чарлз. Актьор. Директор на театър.

ЕКЗЕКУТОРЪТ: Лъжеш! Име и професия?

ЧАРЛЗ: Чарлз, актьор, директор на театър.

ЕКЗЕКУТОРЪТ (*на суфльора*): Изведи го в съседната килия.

Суфльорът извежда Чарлз. Връща се.

СУФЛЪОРЪТ: Този ще Ви се опъне, господин екзекутор.

ЕКЗЕКУТОРЪТ: Нямам такъв случай.

Викове на Чарлз отвън.

СУФЛЪОРЪТ: Много ли боли?

ЕКЗЕКУТОРЪТ: Не съм опитвал... Доведи го.

Суфльорът довежда Чарлз.

ЕКЗЕКУТОРЪТ (*на суфльора*): Пиши! (*на Чарлз*) Име и професия?

ЧАРЛЗ: Името ми е Чарлз. Професия актьор, директор на театър.

ЕКЗЕКУТОРЪТ (*на суфльора*): Не пиши! (*на Чарлз*) Лъжеш! Име и професия?

ЧАРЛЗ: Чарлз, актьор, директор на театър.

ЕКЗЕКУТОРЪТ (*на суфльора*): Доведи младежа.

Суфльорът довежда Хенри.

ЕКЗЕКУТОРЪТ: Име и професия?

ХЕНРИ: Името ми е мръсна свиня. Професията ми – да се ровя в помята.

ЕКЗЕКУТОРЪТ: Така (*на суфльора*): Изведи го!

Суфльорът извежда Хенри. Връща се.

ЕКЗЕКУТОРЪТ: Име и професия?

ЧАРЛЗ: Името ми е Чарлз. Професията ми – актьор, директор на театър.

ЕКЗЕКУТОРЪТ (*на суфльора*): Доведи стария.

Суфльорът довежда Бенволио.

ЕКЗЕКУТОРЪТ: Име и професия?

БЕНВОЛИО: Името ми е мръсна свиня. Професията ми – да се ровя в помята.

ЕКЗЕКУТОРЪТ: Така. Изведи го!

Суфльорът извежда Бенволио. Връща се.

ЕКЗЕКУТОРЪТ: Име и професия?

ЧАРЛЗ: Чарлз, актьор, директор на театър.

ЕКЗЕКУТОРЪТ: Заведи го в съседната килия.

Суфльорът извежда Чарлз. Връща се.

СУФЛЪОРЪТ: Смя ли да Ви попитам, господин ексекутор?

ЕКЗЕКУТОРЪТ: Питай кратко.

СУФЛЪОРЪТ: Защо започвате от името и професията?

ЕКЗЕКУТОРЪТ: Обезчестявал ли си жена?

СУФЛЪОРЪТ: Не, господин ексекутор. Попаднал съм само на обезчестени.

ЕКЗЕКУТОРЪТ: Тогава ще разбереш по-добре. Жената се съпротивлява само при първото обезчестяване.

СУФЛЪОРЪТ: Примерът Ви не е съвсем ясен.

ЕКЗЕКУТОРЪТ: Знаеш ли как един човек става предател?

СУФЛЪОРЪТ: Знам. Първо трябва да предаде себе си.

ЕКЗЕКУТОРЪТ: Точно така. После?

СУФЛЬОРЪТ: После няма проблеми. Предава другите без скрупули... Сега ми стана ясно.

ЕКЗЕКУТОРЪТ: Знаеш ли защо те оставих за слуга?

СУФЛЬОРЪТ: Защото доброволно Ви информирах за всичко, господин екзекутор.

ЕКЗЕКУТОРЪТ: Лъжеш се. Оставих те за психологически ефект. Колегите ти се вцепеняват като те видят седнал до мен. А дали си ми казал всичко, това ще видим.

СУФЛЬОРЪТ: Не ми ли вярвате, господин екзекутор?

ЕКЗЕКУТОРЪТ: Който злослови с мен, той ще злослови и против мен. Кажи им да спрат и го доведи.

Суфльорът излиза. Довежда Чарлз.

ЕКЗЕКУТОРЪТ (*на суфльора*): Остави място за името и професията. (*на Чарлз*) Кой ви извика в замъка?

ЧАРЛЗ: Първият кралски съветник Полоний.

ЕКЗЕКУТОРЪТ: Защо ви извика?

ЧАРЛЗ: Да изиграем нещо, с което да поразеем болния принц Хамлет.

ЕКЗЕКУТОРЪТ: Колко беше предплатата?

ЧАРЛЗ: Пет хиляди дуката.

ЕКЗЕКУТОРЪТ (*към суфльора*): Вярно ли е?

СУФЛЬОРЪТ: Не знам. Той държи касата и не я показва на никого.

ЕКЗЕКУТОРЪТ: Къде са тези пет хиляди дуката?

ЧАРЛЗ: Конфискувани са.

ЕКЗЕКУТОРЪТ: Вярно. Ето ги. Но тук са не пет, а десет хиляди дуката. Кой ви даде другите пет хиляди?

ЧАРЛЗ (*мълчи*).

ЕКЗЕКУТОРЪТ (*на суфльора*): Ти знаеш ли?

СУФЛЬОРЪТ: Не знам. Сигурно пак господарят Полоний, когато беше на репетицията, но господин директорът е скрил от нас, за да си ги присвои.

ЧАРЛЗ: Как смееш, подлецо!

ЕКЗЕКУТОРЪТ: Прав сте! Той е подлец и тази версия се отхвърля. И така, кой ви даде другите пет хиляди дуката? Излишно е да пазите човека, който ви ги е дал. (*на суфльора*) Излез и кажи да помолят господин Хорацио, член на кралската свита, да се яви за малко тук.

Суфльорът излиза.

Боли ли Ви ръката? Защо не си поплачете?

ЧАРЛЗ: Там където е забранен смехът обикновено е забранено и да се плаче.

ЕКЗЕКУТОРЪТ: Днес може. Има нов траур. Първият кралски съветник Полоний. Убийство по невнимание. Взет е за плъх и е промушен през завесата.

ЧАРЛЗ: Не знаех. Бог да го прости.

ЕКЗЕКУТОРЪТ: В спалнята на самата кралица. От сина ѝ принц Хамлет.

ЧАРЛЗ: В такъв случай и принцът е в затвора?

ЕКЗЕКУТОРЪТ: Не ми го дадоха. Пратиха го в Англия с дипломатическа мисия. По пътя всичко може да се случи. Розенкранц и Гилденстерн го придружават.

ЧАРЛЗ: Защо? Нали той не е с всичкия си?

ЕКЗЕКУТОРЪТ: В тази страна само екзекуторите са с всичкия си, защото единствено те служат на истината. И така, истината, и само истината. Кога се включихте в противодържавния заговор срещу нашия крал Клавдий?

ЧАРЛЗ: Какъв противодържавен заговор?

Суфльорът влиза.

СУФЛЪОРЪТ: Съобщих да помолят господин Хорацио, член на кралската свита, да се яви за малко тук. Той в момента е при краля, ще дойде след като се освободи.

ЕКЗЕКУТОРЪТ (*на суфльора*): Доведи младежа.

Суфльорът довежда Хенри.

ХЕНРИ: Името ми е мръсна свиня, профе...

ЕКЗЕКУТОРЪТ: Знам. Разкажи всичко.

ХЕНРИ: Участник съм в противодържавния заговор срещу нашия крал Клавдий.

ЕКЗЕКУТОРЪТ: Как започна твоята шпионска дейност?

ХЕНРИ: При нас дойде един човек – агент на норвежеца Фортинбрас и каза: „Сменете маршрута си и минете покрай кралската резиденция, замъка Елсинор.”

ЧАРЛЗ: Защо лъжеш, Хенри?

ЕКЗЕКУТОРЪТ: Продължавай! По-смело, по-смело! С кого разговаря този човек?

ХЕНРИ: С господин директора Чарлз.

ЕКЗЕКУТОРЪТ: Ти къде беше през това време?

ХЕНРИ: Във втората каруца и чух всичко.

ЕКЗЕКУТОРЪТ: Нататък.

ХЕНРИ: Норвежецът каза, че ще ни посрещне първият кралски съветник Полоний и ще вкара шест души артисти в замъка.

ЕКЗЕКУТОРЪТ: Кои бяха тези шест души?

ХЕНРИ: Господин директорът, жена му Елизабет, госпожица Амалия, Бенволио, господин суфльорът и аз.

ЕКЗЕКУТОРЪТ: И всички бяхте посветени в задачата?

ХЕНРИ: Ние петимата – да, господин суфльорът – нищо не знаеше.

ЕКЗЕКУТОРЪТ: Каква беше задачата?

ХЕНРИ: Да изиграем една пиеса и по време на представлението да реализираме съдържанието ѝ.

ЕКЗЕКУТОРЪТ: Как се казваше пиесата?

ХЕНРИ: „Убийството на Гонзаго”.

ЕКЗЕКУТОРЪТ: Сюжет.

ХЕНРИ: Убийството на един крал.

ЕКЗЕКУТОРЪТ: Как щяхте да реализирате съдържанието ѝ?

ХЕНРИ: Като създадем суматоха и убием краля.

ЕКЗЕКУТОРЪТ: Кой трябваше да убие краля?

ХЕНРИ: Господин директорът Чарлз.

ЧАРЛЗ: Какъв е този фарс! Какво говориш, Хенри?

ЕКЗЕКУТОРЪТ: Нататък.

ХЕНРИ: Изиграхме представлението, създадохме суматоха, но не успяхме да убием краля, защото ни арестуваха. Признавам се за виновен, съзнавам деянието си и очаквам сурова, но справедлива присъда като моля за снизхождение да не ми се отнема живота.

ЕКЗЕКУТОРЪТ (*на суфльора*): Вярно ли е с протокола?

СУФЛЪОРЪТ: Дума по дума.

ЕКЗЕКУТОРЪТ: Подпиши. (*Хенри подписва.*) Доведи стария! (*Суфльорът излиза.*)

ЧАРЛЗ: Вярвате ли на всичко това, господин ексекUTOR?

ЕКЗЕКУТОРЪТ: Моята задача не е да вярвам, а да изтръгвам истината.

ЧАРЛЗ: Коя истина?

ЕКЗЕКУТОРЪТ: Тази, която е полезна за държавата.

Суфльорът довежда Бенволио.

ЕКЗЕКУТОРЪТ: Няма да те питам за името и професията, защото ги знам.

БЕНВОЛИО: Покорно Ви благодаря, господин ексекUTOR.

ЕКЗЕКУТОРЪТ: Разказвай!

БЕНВОЛИО: Участник съм в противокралския заговор срещу държавата...

СУФЛЪОРЪТ: Противодържавния заговор...

БЕНВОЛИО: Противодържавния заговор срещу държавата...

СУФЛЪОРЪТ: Срещу краля...

ЕКЗЕКУТОРЪТ: Отначало.

БЕНВОЛИО: Участник съм в противо... Не мога да го запомня.

ЕКЗЕКУТОРЪТ (*на суфльора*): Суфлирай.

БЕНВОЛИО (*с помощта на суфльора*): Участник съм в противодържавния заговор срещу нашия крал Клавдий. При нас дойде един човек – агент на норвежеца Фортинбрас и каза да си сменим маршрута и да минем покрай кралската резиденция, замъка Елсинор. Този човек разговаря с мене.

ЕКЗЕКУТОРЪТ: И с кого другиго?

БЕНВОЛИО: И с господин директорът Чарлз. В замъка ни вкара първият кралски съветник Полоний, който ни даде пропуск за шестима.

ЕКЗЕКУТОРЪТ: Нататък.

БЕНВОЛИО: Не мога да продължа.

ЕКЗЕКУТОРЪТ (*на суфльора*): Чети!

СУФЛЪОРЪТ (*чете*): Всички бяхме посветени в задачата, освен господин суфльора. Аз предупредих господин директора да не се забъркваме в тази игра, но той не ме послуша. Трябваше да изиграем една пиеса със заглавие „Убийството на Гонзаго“ и по време на представлението да създадем суматоха и да убием краля...

БЕНВОЛИО: Краля трябваше да убия аз...

СУФЛЪОРЪТ (*чете*): Кралят трябваше да бъде убит от господин директора Чарлз. Изиграхме представлението, създадохме суматоха, но не успяхме да убием краля, защото ни арестуваха. Признавам се за виновен, съзнавам деянието си и очаквам сурова, но справедлива присъда, като моля за снизхождение да не ми се отнема живота. Баща ми е бил първи кралски актьор, ексекутиран, а после посмъртно реабилитиран. Подписал – Бенволио, актьор от пътуващата театрална трупа на директора Чарлз.

ЕКЗЕКУТОРЪТ (*на Чарлз*): Имате ли да добавите нещо към това?

ЧАРЛЗ: Признавам се за виновен.

ЕКЗЕКУТОРЪТ: А именно?

ЧАРЛЗ: Виновен съм, че се съгласих да играем в замъка Елсинор, въпреки предупреждението на най-стария артист в трупата – Бенволио. Виновен съм, че възложих на младия и неопитен артист Хенри да изиграе ролята на отровителя Луциан.

ЕКЗЕКУТОРЪТ: Нататък!

ЧАРЛЗ: Не мога да добавя нищо повече.

ЕКЗЕКУТОРЪТ (*НА СУФЛЪОРА*): Изведи го в съседната килия.
(*Суфльорът извежда Чарлз. Връща се.*)

ХЕНРИ: Моля да се вземе под внимание, че отрова на представлението нямаше.

СУФЛЪОРЪТ: Защото аз я скрих.

ЕКЗЕКУТОРЪТ: Защо я скри?

СУФЛЪОРЪТ: Ами защото... Да не дразним негово величество краля.

ЕКЗЕКУТОРЪТ: Какво имаш предвид. Говори!

СУФЛЪОРЪТ: Имам предвид допълнителния текст, който донесе господин директорът Чарлз.

ЕКЗЕКУТОРЪТ: Този ли?

СУФЛЪОРЪТ: Този.

ЕКЗЕКУТОРЪТ: Чий е този почерк?

СУФЛЪОРЪТ: Моят, господин ексекутор.

ЕКЗЕКУТОРЪТ: Значи ти си написал този текст?

СУФЛЪОРЪТ: Нали вече Ви казах, аз само го преписах.

ЕКЗЕКУТОРЪТ: Защо го преписа?

Викове на Чарлз отвън.

СУФЛЪОРЪТ: Отново ли ме разпитвате, господин ексекутор?

ЕКЗЕКУТОРЪТ: Мълчи, лъжец! Въпросите задавам аз. Име? Професия?

СУФЛЪОРЪТ: Името ми е мръсна свиня, професията ми – да се ровя в помята.

ЕКЗЕКУТОРЪТ: Младеж, заеми му мястото. Пиши! (*Хенри сядна на мястото на суфлъора.*) Почвай!

СУФЛЪОРЪТ: Аз съм участник в противодържавния заговор срещу нашия крал Клавдий. Въвлечен бях в него от господин директора Чарлз, който ми даде текст с противодържавно съдържание. Не зная от кого му е бил предаден този текст, но почеркът беше на принц Хамлет.

ЕКЗЕКУТОРЪТ: Лъжеш! Откъде познаваш почерка на принц Хамлет?

СУФЛЪОРЪТ: Господарката Офелия го потвърди. Оригиналът е у нея.

ЕКЗЕКУТОРЪТ: Кой ѝ го предаде?

СУФЛЪОРЪТ: Аз.

ЕКЗЕКУТОРЪТ: С каква цел?

СУФЛЪОРЪТ: Да го предаде на баща си, първия кралски съветник Полоний, за да осуети представлението.

ЕКЗЕКУТОРЪТ: Покойният първи кралски съветник се оказа норвежки шпионин, следователно ти също си такъв.

СУФЛЪОРЪТ: Милост, господин ексекутор.

ЕКЗЕКУТОРЪТ: Младежо, изведи го в съседната килия и доведи господин директора. (*Хенри извежда суфлъора.*)

ЕКЗЕКУТОРЪТ: Болят ли те ребрата?

БЕНВОЛИО: Болят, господин ексекутор.

ЕКЗЕКУТОРЪТ: Седни му на мястото.

БЕНВОЛИО: Покорно благодаря, господин ексекутор.

ЕКЗЕКУТОРЪТ: Живее ти се още, нали?

БЕНВОЛИО: Човек трябва да живее дълго, за да разбере колко кратък е животът.

ЕКЗЕКУТОРЪТ: Тогава накарай оня твърдоглавец да си признае.

БЕНВОЛИО: Ще опитам, господин ексекутор.

Хенри довежда Чарлз.

ЕКЗЕКУТОРЪТ (*на Бенволио*): Пиши! (*на Чарлз*) Име и професия?

ЧАРЛЗ: Казвам се Чарлз, професия...

ЕКЗЕКУТОРЪТ: Достатъчно. Няма как, ще трябва да те сложим на менгемето.

ЧАРЛЗ: Който умре днес, ще се избави от неприятността да умре утре.

Викове на суфльора отвън.

ЕКЗЕКУТОРЪТ: Този много пиши... Останете по местата си (*излиза*).

БЕНВОЛИО: Извинявай, Чарлз, не издържам на болка. Ако бяха поискали да кажа, че съм агент на Англия или на Франция и това щях да призная... (*към Хенри*) Той пръв те посочи. Него първи го извикаха.

ХЕНРИ: Моля, моля, първи беше суфльорът.

БЕНВОЛИО: Признай, Чарлз. Безсмислено е.

ЧАРЛЗ: Къде е Елизабет?

БЕНВОЛИО: Не съм я виждал. Всеки е в отделна килия (*плаче*). Две денонощия ме държат прав.

ХЕНРИ: Сега нали ми седна на мястото.

ЕКЗЕКУТОРЪТ (*влиза*): Вашият суфльор млъкна завинаги.

ХЕНРИ: Не искааам! Не искааам!

ЕКЗЕКУТОРЪТ (*удря го*): Млъкни пале! Не понасям истерии.. Та вашият суфльор си получи заслуженото. Аз имам един принцип: който прощава на виновни, той ще осъжда невинни.

ОФЕЛИЯ (*отвън*):

На Валентиновден зарана
вратата отлости
и валентинка ще ти стана,
ако ме искаш ти.

Влиза, придружена от Хорацио.

Тъй каза тя и до зората

пристана му сама.
А след зората бе момата
не толкова мома.

Добър ден, госпожи. Добър ден, мили госпожи, добър ден, добър ден.

ХОРАЦИО: Полудяла е. Плаче за баща си и говори, че е чула за някакви коварства. Посъветвах краля да не я пуска сама, защото може да посее зли догадки сред някои размирни умове. Той ми нареди да я следвам неотлъчно.

ЕКЗЕКУТОРЪТ: Седнете, господин Хорацио. (*Бенволио става.*)

ХОРАЦИО: О, нека старецът поседи. Вижда ми се уморен.

ОФЕЛИЯ: Кого да ви изобрази? О, да, ще ви изобрази този стар развратник краля.

ЕКЗЕКУТОРЪТ: Изобразете го, благородна господарке.

ОФЕЛИЯ: Вие ме бъркате, госпожо. Аз съм кралицата. Кралицата на Дания и Норвегия. Не, сега аз съм хлебарска дъщеря. Аз съм никоя, госпожи. Вижте ме колко съм мръсна, ще отида да се изкъпя в реката.

ЕКЗЕКУТОРЪТ: Щяхте да изобразите този стар развратник краля, височайша кралице?

ОФЕЛИЯ: О, не, госпожо. Това са наши интимни тайни. Не се опитвайте да ги узнаете, защото той ще Ви убие. Муш! Муш! Къде ми е каляската? Къде ми е швейцарската стража? (*Припява си тихичко.*)

ЕКЗЕКУТОРЪТ: Господин Хорацио!... Впрочем кой от вас тримата познава господин Хорацио?

ХЕНРИ: За първи път го виждам, господин екзекутор.

БЕНВОЛИО: Аз също.

ЕКЗЕКУТОРЪТ (*към Чарлз*): А ти?

ЧАРЛЗ: Не го познавам.

ХОРАЦИО: Но, Чарлз! Нима се отказваш от нашето запознанство? Господин екзекутор, разрешете да си поговорим насаме.

ЕКЗЕКУТОРЪТ: Три минути, не повече. Да излязат и другите двама. (*Излизат.*)

ОФЕЛИЯ (*припява*): А след зората бе момата не толкова мома...

ЕКЗЕКУТОРЪТ (*внезапно*): Дай ми написаното от принц Хамлет.

ОФЕЛИЯ (*сгърчва се*): Не! Не!

ЕКЗЕКУТОРЪТ: Дай ми го!

ОФЕЛИЯ: Госпожо, Вие сте лоша. Аз отивам да се изкъпя в реката.

ЕКЗЕКУТОРЪТ: Добре, височайша кралице. Позволете да Ви съблека роклята. Така ще я намокрите.

ОФЕЛИЯ: Да, да. Съблечете ме, госпожо.

ЕКЗЕКУТОРЪТ (*след като внимателно изважда от пазвата ѝ листите*): Вървете височайша кралице. Знаете пътя до реката, нали?

ОФЕЛИЯ: Благодаря Ви, госпожо, лека нощ, госпожо, лека нощ.
(Излиза.)

Екзекуторът сверява двата текста. Влиза Хорацио.

ЕКЗЕКУТОРЪТ: Господин Хорацио, обвинявам Ви в организиране на противодържавен заговор срещу нашия крал Клавдий. Използвайки лудостта на принц Хамлет, Вие сте го принудили да напише пиеса с обидно за краля съдържание, заплатили сте пет хиляди дуката на пътуващи артисти да изиграят тази пиеса в кралската резиденция. Целели сте да се създаде суматоха, за да бъде убит кралят. Ето го доказателството (*показва листите*). И така! Име и професия!

ХОРАЦИО: Господин екзекутор, идвам при Вас от името на негово величество краля на Дания в качеството си на член на кралската свита. Напомням Ви отново, че от Вас се иска само едно: да разобличите покойния първи кралски съветник Полоний в шпионаж в полза на враждебна нам държава, да получите съответните писмени показания от арестуваните артисти – негови съучастници и незабавно да ги предоставите на кралския съвет. Категорично Ви беше забранено да намесвате под каквото и да е претекст името на принц Хамлет. Чудесно знаете, че самото споменаване на принца в следствието по заговора ще има непоправими последици за датската държава. Поради тази причина той беше изпратен с дипломатическа мисия в Англия. Кой Ви разрешава да нарушавате кралското указание? Незабавно ми предайте тези листи и продължавайте разследването.

ЕКЗЕКУТОРЪТ (*подавайки му листите*): Внимавайте, господине, кралете си отиват, аз оставам.

ХОРАЦИО: И Вие внимавайте, господине! Екзекуторите си отиват, аз оставам, защото пиша историята.

Влиза Амалия.

Заповядайте, госпожице (*излиза*).

АМАЛИЯ (*подава лист на екзекутора*): Разрешително от краля.

ЕКЗЕКУТОРЪТ (*прочита листа*): Един момент (*излиза, довежда Чарлз*). Имате пет минути (*излиза*).

АМАЛИЯ: Здравата си я загазил, Чарлз... Мълчиш... Сигурно ме презираш? Какво пък. Презрение за презрение. Ти се оказа един долнопробен лъжец. Ти си роден не за артист, а за овчар, Чарлз. Овчар, залепен за фустата на една овчарка... Защо мълчиш, кажи нещо! Кажи, че съм неблагодарна задето ме измъкна от онази кръчма! Аз винаги съм била свободна за разлика от тебе, Чарлз. Свободата е смисълът на моя живот.

Свободно можех да си избирам мъжете, с които да легна. Свободно мога да си избирам своето бъдеще. А то е светло, Чарлз. Мога да ти се похваля – прима в постоянния кралски театър. Как ти се струва?

ЧАРЛЗ: Опасна игра играеш. Кралска метреса е твърде несигурно занимание.

АМАЛИЯ: Ревнуваш ли, Чарлз?... Мълчиш. Ти никога не си ме обичал. Ти си един мръсник като всички мъже на този свят. Искаше тялото ми, а аз ти предлагам сърцето си.

ЧАРЛЗ: Разбирам те.

АМАЛИЯ: Жените са създадени не, за да бъдат разбирани, а за да бъдат обичани... Мразя те... И ти ме мразиш. Знам, че ме намрази от мига, в който легнах с тебе оня ден зад колоната, на мраморния плочник. Не си го представях така, господин директор. Ти си животно по-лошо от другите.

ЧАРЛЗ: Да, животно съм, затова се намирам в кланицата.

АМАЛИЯ: Мислиш, че си герой? Че вършиш подвиг? Мислиш си, че ще станеш безсмъртен? Каква самоизмама!

ЧАРЛЗ: Понякога е нужна само една дума, за да станем безсмъртни, само че трябва да знаем кога да я кажем.

АМАЛИЯ: И ти каза ли я тази дума?

ЧАРЛЗ: Казах я.

АМАЛИЯ: Наивник! Тук няма кой да я чуе.

ЧАРЛЗ: Не тук, госпожице метресо, казах я там, от сцената. В очите на краля. Пред цялата му свита. Докато ти го очакваше в новото си легло.

АМАЛИЯ (*изумена*): Ти си се преструвал?!

ЧАРЛЗ: Преструвах се.

АМАЛИЯ: И си ни лъгал, че играем за пари?

ЧАРЛЗ: Лъгах ви.

АМАЛИЯ: И съзнателно си подписвал смъртните ни присъди? На всички! С какво право?

ЧАРЛЗ: С правото на изкуството, на което служи и което е длъжно да казва истината.

АМАЛИЯ: Не на изкуството си служил ти, а на оня дъртак Полоний и на норвежеца Фортинбрас.

ЧАРЛЗ: Това твоят крал ли ти го каза?

АМАЛИЯ: Той е и твой крал. Друг нямаш.

ЧАРЛЗ: Твоят крал е убиец.

АМАЛИЯ: Така ли? А как ще го докажеш?

ЧАРЛЗ: Аз вече го доказах.

АМАЛИЯ: От сцената? Не ме размивай! Ти просто си един жалък говорител на лудия принц Хамлет. (*шепне*) Спомни си, Чарлз, какво ми каза той: „След представлението ще кажете – принц Хамлет ни даде пиесата, пиесата ни я даде принц Хамлет”. Това ще те спаси, Чарлз... Затова съм дошла, скъпи.

ЧАРЛЗ: Излишно е, Амалия. И това няма да ме спаси. Новият член на кралската свита господин Хорацио току-що ми го събщи.

ЕКЗЕКУТОРЪТ (*влиза*): Времето ви свърши.

АМАЛИЯ: Сбогом, Чарлз.

ЧАРЛЗ: Сбогом, милостива господарке.

Амалия тръгва.

ЕКЗЕКУТОРЪТ: Ей ти! Къде така? Марш в килията!

АМАЛИЯ: Как си позволяваш, грубиян!

ЕКЗЕКУТОРЪТ: Долна курва! Ще те предам на швейцарската стража. Двайсет парчета са. Цяла година жена не са помирисвали.

АМАЛИЯ: Внимавай с кого разговаряш.

ЕКЗЕКУТОРЪТ: С поредната кралска едnodневка. Разрешителното да влезеш тук означава, че никога няма да излезеш оттук. Такава е кралската практика. Стража! Вземете я! (*изтласква я вън*) (*на Чарлз*) Име и професия?

ЧАРЛЗ: Къде е жена ми?

ЕКЗЕКУТОРЪТ: Ще ти я доведе, когато си кажеш името и професията.

ЧАРЛЗ: Какво трябва да кажа?

ЕКЗЕКУТОРЪТ: Ти вече чу.

ЧАРЛЗ: Името ми е мръсна...

ЕКЗЕКУТОРЪТ: Не бързай... Стража, доведете госпожата!... Само нея не съм разпитвал още. Може и да не я разпитвам изобщо.

ЧАРЛЗ: Искате да кажете, че може да я освободите?

ЕКЗЕКУТОРЪТ: От теб зависи.

ЧАРЛЗ: Каква е гаранцията?

ЕКЗЕКУТОРЪТ: Честната ми ексекуторска дума.

ЧАРЛЗ: Не е много.

ЕКЗЕКУТОРЪТ: Но все пак е нещо.

Влиза Елизабет.

ЕЛИЗАБЕТ: Чарлз, къде се губиш толкова време? Как може да ме оставиш сама. Два дена вися в една килия и не знам какво става. Неблагодарник! Заряза ме и хич не ти пука за мене. Разправях ти да не се захващаме с тая работа, ти не слушаш... Тръгваме ли?

ЕКЗЕКУТОРЪТ: Да, госпожо, но след една малка формалност. Вашият съпруг трябва да отговори на няколко въпроса.

ЕЛИЗАБЕТ: Отговаряй по-бързо и да вървим.

ЕКЗЕКУТОРЪТ: Име и професия?

ЧАРЛЗ: Името ми е мръсна свиня. Професията – да се ровя из помията.

ЕЛИЗАБЕТ: Какви ги дрънкаш, Чарлз!

ЕКЗЕКУТОРЪТ: Нататък.

ЧАРЛЗ: Участник съм в противодържавния заговор срещу нашия крал Клавдий.

ЕКЗЕКУТОРЪТ: По-бавно, записвам.

ЧАРЛЗ: При мен дойде един човек, агент на норвежеца Фортинбрас и каза: „Сменете маршрута си и минете покрай кралската резиденция.” Никой от трупата не го видя, защото разговорът се водеше в моята закрыта каруца. Норвежкият агент каза, че ще ни посрещне първият кралски съветник Полоний и ще вкара шест души артисти в Елсинор. Избрах останалите пет, без те да подозират целта на пребиваването ни в замъка. Трябваше да изиграем една пиеса със заглавие „Убийството на Гонзаго” и по време на представлението да реализираме съдържанието ѝ. Лично аз написах допълнителен текст към пиесата и режисирах една пантомима с обидно за краля съдържание, за да създам суматоха и да го убия с меч, който държах скрит зад кулисите.

ЕЛИЗАБЕТ: Ти съвсем си изкукуригал, Чарлз! Забрави ли, че листите ти ги даде оня... студентът... как му беше името?

ЕКЗЕКУТОРЪТ: Хорацио.

ЕЛИЗАБЕТ: Точно така.

ЕКЗЕКУТОРЪТ: Заблуждавате се, госпожо. Нататък.

ЕЛИЗАБЕТ: Кой се заблуждава, бе! Нали лично, ей с тези две очи видях как му ги пробута.

ЕКЗЕКУТОРЪТ: Това са подробности, които не ни интересуват. Нататък.

ЧАРЛЗ: Признавам се за виновен и очаквам строга, но справедлива присъда. Моля за пълно оправдание на моите колеги, които съзнателно въвлякох в противодържавна дейност срещу нашия крал, без те да подозират това.

ЕКЗЕКУТОРЪТ: Подпиши! (*Чарлз подписва.*) Госпожо, Вие сте свободна.

ЕЛИЗАБЕТ: Аз?!

ЕКЗЕКУТОРЪТ: Да, Вие.

ЕЛИЗАБЕТ: А Чарлз?

ЕКЗЕКУТОРЪТ: Кой Чарлз?

ЕЛИЗАБЕТ: Мъжът ми.

ЕКЗЕКУТОРЪТ: Мръсната свиня, която се рови из помията?

ЕЛИЗАБЕТ: Чарлз, чуваш ли как те нарича? Защо не го фраснеш по зъбите!

ЧАРЛЗ: Елизабет, това не е твоя работа, затваряй си устата!

ЕКЗЕКУТОРЪТ: За тези думи госпожата заслужава да остане тук.

ЧАРЛЗ: Тръгвай, Елизабет!
ЕЛИЗАБЕТ: Къде да вървя, Чарлз?
ЧАРЛЗ: Прибирай се на село.
ЕЛИЗАБЕТ: А ти?

Викове на Амалия отвън.

ЕКЗЕКУТОРЪТ: Госпожо, вървете, докато не съм Ви предал на швейцарските момчета.

ЕЛИЗАБЕТ: Остави ни сами!

ЕКЗЕКУТОРЪТ: Не е разрешено.

ЕЛИЗАБЕТ: Остави ни сами, казах!

ЧАРЛЗ: Елизабет, млъкни!

ЕЛИЗАБЕТ: Няма да млъкна! Не мога да те позная, Чарлз! Какво са направили от тебе? Ти ли си това, Чарлз! Жалък страхливец!

ЧАРЛЗ: Мълчи, Елизабет!

ЕЛИЗАБЕТ: Ти не си моят Чарлз! Моят Чарлз е силен и храбър мъж! Моят Чарлз ще удуши всеки, който го нарече мръсна свиня... Тръгвай с мен, Елизабет – така ми каза моят Чарлз преди двайсет години. Не мога да ти обещавам богатство – ми каза той – но ще ти подаря целия свят. И аз бях щастлива с моя Чарлз! Моят Чарлз! Той ме направи артистка, мене, простата овчарка! Как се смееше и плачеше тълпата по площадите, когато играех с моя Чарлз. Моят Чарлз е велик артист! Най-великият артист на света е моят Чарлз! Изкуството е над всичко, казваше моят Чарлз. Който се посвети на изкуството, той няма право на личен живот, казваше моят Чарлз. Който се посвети на изкуството, той не може да мисли за дом, за деца, за пари – казваше моят Чарлз. Артистът трябва да изрича истината, казваше моят Чарлз, каквото и да му струва това. Десет крале не могат да направят това, което може да направи един артист – така ми повтаряше той, моят Чарлз! Чуваш ли, червей такъв! Ти, който се гърчиш сега под петата на този изрод!

ЕКЗЕКУТОРЪТ: Стража!

ЧАРЛЗ: Мълчи!

Викове на Амалия отвън.

ЕЛИЗАБЕТ: Всяка жена беше в краката на моя Чарлз! О, какъв очарователен любовник беше той! Но не ме изостави никога моят Чарлз. И какъв страшен глас имаше моят Чарлз! Цялата трупа замръзваше като го чуеше.

ЕКЗЕКУТОРЪТ (*вика*): Стража, оставете проститутката и вземете тази.

ЧАРЛЗ: Няма да ти позволя, мръсна свиня!

ЕКЗЕКУТОРЪТ: Назад!
ЕЛИЗАБЕТ: Удуши го, Чарлз!
ЕКЗЕКУТОРЪТ: Пусни ме... Не мога да дишам...
ЧАРЛЗ: Кой си ти? Име и професия?
ЕКЗЕКУТОРЪТ (*изнемощял*): Стража...

Викове на Амалия отвън.

ЧАРЛЗ: Няма да те чуят! Име и професия?
ЕКЗЕКУТОРЪТ (*хрипти*): Пусни ми гърлото... Името ми е мръсна свиня, професията – да се ровя из помията.
ЧАРЛЗ: Така... Сега сме квит! (*Пуска го.*)
ЕЛИЗАБЕТ: Какво направи, Чарлз?
ЧАРЛЗ: Не знам, Елизабет.
ЕЛИЗАБЕТ: Той не диша.
ЧАРЛЗ: Повдига ми се.
ЕЛИЗАБЕТ: Ти го удуши, глупако! Какво ще стане сега с нас!
ЧАРЛЗ: Не знам, Елизабет... Лошо ми е...
ЕЛИЗАБЕТ: Господи, ще ни убият! Страх ме е, Чарлз... Амалия ли вика така. Говори, Чарлз! Какво ти стана?... Веднага ме заведи при мама!
ЧАРЛЗ: Господин екзекутор... господин екзекутор... Жив ли сте?
ЕКЗЕКУТОРЪТ (*бавно се изправя, държи гърлото си*): Обвинявате се в покушение над държавен служител при изпълнение на служебния му дълг. Присъдата е смърт чрез обезглавяване.

ЯВЛЕНИЕ XVI: ЕПИЛОГ. Същата килия. Екзекуторът вкарва Хенри.

ХЕНРИ: Не искам да умра... не искам... не искам...

Екзекуторът излиза, вкарва Бенволио.

ХЕНРИ: Не искам да умра... не искам...

Екзекуторът излиза.

БЕНВОЛИО: Млъкни, Хенри! По-добре достойна смърт пред недостоеен живот.

ХЕНРИ: Лесно ти е на тебе, дъртак такъв. За какво ти е на тебе да живееш.

БЕНВОЛИО: За човека никога няма значение колко е живял, а колко му предстои да живее. Така че в момента с тебе сме наравно.

ХЕНРИ: Стар циник... Ти си виновен за всичко! А аз за какво? Каква е моята вина?

Екзекуторът вкарва Амалия. Излиза.

Ето и тая... Не прилича на себе си... За какво ѝ е на нея да живее.

БЕНВОЛИО: Ела при мен, ела, моето момиче. Какво са направили от тебе! Ела, Амалия, ела при стария Бенволио.

АМАЛИЯ: Аз съм мъртва, старче... Аз съм мъртва... Лицето ми... Какво остана от лицето ми... Тялото ми... Разкъсаха ме, Бенволио, като кучета ме разкъсаха.

Екзекуторът вкарва Чарлз. Излиза.

ХЕНРИ: Ето го и тоя! Как сте, господин директоре? Какво правихте през тези десет дена? Уредихте ли да Ви освободят?... Ние на дръвника, а Вие с госпожа директоршата нараввате чувала с дукатите и да ви няма!

ЧАРЛЗ: Колеги, запазете спокойствие... Цялата вина поех аз... Вие ще бъдете свободни. Бенволио, от утре ти ще ръководиш театъра.

ХЕНРИ: Лъжеш!... Не искам да умра... не искам!

АМАЛИЯ: Аз съм мъртва, Чарлз... Не виждаш ли? Защо се правиш, че не виждаш...

ЧАРЛЗ: Ти, Амалия, ще бъдеш прима на трупата.

БЕНВОЛИО: Излишно е, Чарлз... Всички ще умрем... Не искам да умра, направи нещо, Чарлз.

Екзекуторът вкарва Елизабет.

ЕЛИЗАБЕТ: Чарлз, защо не удуши това животно. Този евнух! Четири души ме държаха и пак нищо не можа да направи.

ЕКЗЕКУТОРЪТ: Вещица!

ЕЛИЗАБЕТ: Покажи си това, дето го нямаш! Покажи го, де! Такъв ритник изяде този евнух. Съвсем му се смачка оная работа, дето и без това я няма.

ЕКЗЕКУТОРЪТ: Момчетата я свършиха вместо мене.

ЕЛИЗАБЕТ: Че лошо ли ми беше! Чарлз, аз съм яка селянка. Нищо ми няма. Ще ти народя деца...

АМАЛИЯ: Аз съм мъртва, Чарлз...

ЕЛИЗАБЕТ: И Амалия ще ти народи деца, Чарлз. Нали, Амалия?... Я какъв мъж е нашият Чарлз!... Чарлз, искам да умра с тебе.

ЕКЗЕКУТОРЪТ: Подсъдими, изправете се! Ще ви бъде прочетен кралският указ.

БЕНВОЛИО (*на Амалия*): Подпри се на мене, моето момиче.

ЕКЗЕКУТОРЪТ: В името на нашето отечество Дания, кралският съвет постанови: участниците в противодържавния заговор срещу нашия

крал Клавдий се осъждат както следва: Чарлз, директор на пътуваща театрална трупа – ръководител на заговор и извършил покушение върху държавно лице при изпълнение на служебния му дълг – се осъжда на смърт чрез обезглавяване. Елизабет, артистка от пътуващата театрална трупа, негова жена – съзнателна участничка в заговора и подстрекателка за извършеното цитирано по-горе покушение – се осъжда на смърт чрез обезглавяване. Бенволио, артист от пътуващата театрална трупа – участник в заговора се осъжда на публично опозоряване на площада в столицата като изтърпи сто удара с камшик. Хенри, артист от пътуващата театрална трупа – участник в заговора се осъжда на публично опозоряване на площада в столицата като изтърпи сто удара с камшик. Амалия, артистка от пътуващата театрална трупа, проститутка, се осъжда на публично опозоряване като се съблече гола и изтърпи по петдесет удара с камшик на площадите на пет града в страната. Последните трима, а именно: Бенволио, Хенри и Амалия, ако оживеят се пускат на свобода като се лишават завинаги от всички граждански права, както и да упражняват професията си.

Влиза Хорацио.

ХОРАЦИО: Господа, упълномощен съм да ви прочета Указа на краля.

ЕКЗЕКУТОРЪТ: Аз току-що го прочетох, господин кралски съветник.

ХОРАЦИО: Живеете със закъснение, господин езекутор. В кралския двор само преди час се разигра истинска антична трагедия. Мъртви са: завърналият се от Англия принц Хамлет, прободен с отровна шпага от Лаерт – синът на покойния кралски съветник Полоний; самият Лаерт, прободен от принц Хамлет; неговата майка-кралицата, изпила отровна чаша, приготвена от крал Клавдий и самият крал Клавдий, прободен от принц Хамлет. Четири трупа, господа! Четири трупа и един нов крал! Крал Фортинбрас!... И така: Указ на крал Фортинбрас, написан лично от мен и подпечатан с неговия кралски печат: „Артистите от пътуващата театрална трупа, а именно: директорът Чарлз, Елизабет, Бенволио, Амалия и Хенри, активни участници в заговора срещу бившия крал Клавдий, се обявяват за герои на Дания. Изказва им се висша кралска благодарност като се назначават за актьори в новия постоянен кралски театър с директор Чарлз.

ЕКЗЕКУТОРЪТ: А аз, господин кралски съветник?

ХОРАЦИО: Като се има предвид Вашият опит, Вие се преназначавате за кралски езекутор, господин кралски езекутор... Преди смъртта си принц Хамлет ми каза: „Хорацио, правдиво разкажи историята ми!” Дойде време да я разкажа правдиво, господа, защото принц Хамлет

ще бъде погребан с почести. Господин ексектор, предайте на господата артистите конфискуваните десет хиляди дуката. Те ще им потрябват за новия постоянен кралски театър.

ЧАРЛЗ: А останалото, господине?

ХОРАЦИО: Останалото е мълчание...